

نہ، تہ مہی ہپرہ نہ وہی

شعری ٲولگہ

عبدالغفور لبوال  
Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

## کتاب پېژندنه

د کتاب نوم : نه ، ته ، مې هېره نه وې

ویناوال : عبدالغفور لېوال

د پښتې طرح اوډیزان : محبوب (شریفی)

خپرونډوی : میوند خپرنډویه ټولنه کابل

ټیلفون : ۰۷۰۲۹۵۲۱۴

کمپوز اوډیزاین : ذبیح الله (رامین)

چاپ کال : ۱۳۸۴

چاپځای : میوند مطبعه

د انټرنیټ په مخ ترتیب او ډیزاین کوونکې : مړوند

## جادوگرې ته سرود

جادوگرې څه دې وکړه  
چې دې داسې لیونې کړم  
دا په سترگو کې دې څه وو  
چې له ځانه دې پردی کړم

جادوگرې څه دې وکړه  
چې د چین ماچین یا چاشوم  
بنا پیری مې شوې کنیزې  
چې ستا سترگو ته گدا شوم

جادوگرې څه دې وکړه  
کفرو دین دې له ما واخیست  
ما خود بین چې په کې ځان کوت  
هانگین دې له ما واخیست

څه منتر دې په ما وکړ  
چې کتاب نه مې زړه تور شو  
ستاد مینې ستوري شمارم  
بل حساب نه مې زړه تور شو

خه منتر دې په ما وکړ  
تاته دو مره در نږدې شوم  
ستا په روح کې مې ځان وليد  
ستا د نور ذرې ذرې شوم

جادوگرې ستا د سترگو  
له پيريانو مې توبه ده  
بسم الله د سپينو زرو  
مې په غاړه کې پرته ده

جادوگرې څومره بڼه يې  
په سندرو دې بلد کړم  
لکه شين طوطي غږيزم  
په شکرو دې بلد کړم

جادوگرې څومره بڼه يې  
تاله مينې نه خبر کړم  
زه ساده د غرو سپرې وم  
تا په سمولارو سر کړم

ته پوهيږې جادوگرې  
چې ته څومره بنايسته يې  
له غزلو نه رنگينه  
له سندرو نه پسته يې

ته پوهيږي جادوگري  
نور له ژونده جدا کيږم  
له دې وروسته ستوري شماره  
په آسمان کې پيدا کيږم

جادوگري لاس دې را کړه  
چې له دې جهانې ولاړ شو  
له شکمنو سترگو پټ شو  
د گومان دنيا نه ولاړ شو

جادوگري لاس دې را کړه  
چې د ستورو مېلماڼه شو  
له هغه ځايه چې راغلو  
هلته بېرته ور ستانه شو

جادوگري لاس دې را کړه  
زماله ژونده زړگي تور دی  
يو آرام ځای ته مې بوځه  
دې دنيا کې خومره شور دی

جادوگري لاس دې را کړه  
زما ژوند دی ستا په لاس کې  
لکه شين غمی د گوتې  
داسې بند دی ستا په لاس کې

جادوگرې لاس دی بنکلی  
د تک سپین سوسن په شانې  
رغوی را کره چې یې بنکل کړم  
د خواره وطن په شانې

جادوگرې جادو و کړه  
دا ژوندون را خخه واخله  
یا خو اور په دنیا بل کړه  
خپل بیلتون را خخه واخله

جادوگرې جادو و کړه  
مادې غیږې ته میلمه کړه  
د ژوندون ورکه مانامې  
بیرته روح را ستنه کړه

جادوگرې زړه مې واخله  
په بدآ کې بنکلا را کړه  
ها چې زه ورپسې گرځم  
هغه ورکه مانا را کړه

جادوگرې خومره بنه یې  
لاس دې زما په سترگو کینبود  
اوس جنت په سترگو وینم  
دوزخي جهان مې پرینبود

ورې - ۲ - ۱۳۸۲

## دشها د ت کلېمه

ته مې ياد يېږې خو در تللی نه شم  
ژوند مې په هرگام کې اغزي کرلي  
پوهيږې؟  
ژوند نه مې زړه دومره تور دی  
لکه دا ستاله تورو سترگو خخه  
چې په رنجو ککره او بنکه راشي  
او ستاد تور کميس گريوان کې چيرې خان پت کړي  
پوهيږې؟  
ژوند ستاد بيلتون له غم نه لوی پيتی دی  
خو تر هغو به يې پر سر گرځوم  
چې يوه ورځ يې ستا په مخ کې کوز کړم  
مامې د مرگ وروستی سلگی يوازې تاته پريښي  
پريږده! د ژوند وروستی شيبه بنکلی شي  
پريږده، چې ستا په مخ کې  
د شهادت دا کلیمه درسته کړم  
خدای خو شاهد دی چې پر ما گرانه يې.

# غم

ستار ترنگيری  
ته مې مخ ته ناسته  
خوزه له تا خپه يم  
نغمه زما په زړه چرې را منډي  
تابې و فارا ته بيگانه خه وويل؟؟  
هيڅ مې له زړه نه وځي  
اود ستار نغمه مې زړه کي  
غم په شور راوړي



# يو شيبه مينه

ستنه شوې ودي خندا  
سردې زما پر تتر کېښود  
زما دزړه درزادې وا وریدله  
اې!  
دې ماشوم بيا درته غوړ کې څه ويل؟  
زه خو دده خبرې نه منمه  
دی چې له ما خپه شي  
په پټه، ټولې گيلې تاته کوي  
پام کوه!  
داليونی هرڅه وايي  
گوره خپه چې نه شي.  
ستنه شوې ودي خندا  
زما تاوده نفس  
داستا پر ښکلي وچويلی را پروت وربل دانه وانه کړ  
ستا د بدن عطرو مې ذهن ته جنت وښوده  
مگر رښتيا ووايه!  
چې زما د متو منځ کې  
ولې د پانې په څېر وريريدې؟  
ستنه شوې ودي خندا  
چوپتيا خوره وه  
او ما و تا دخپلې مينې لاره ونيوله

دواړه سوچونو کې ډوب  
خدای خبر خومره ډېر مزه مو وکړ  
چې ستا د بڼکلي غږ خوږې زمزمې  
د سکوت سپینه آيينه ماته کړه  
پوه شوم گيله دې وکړه ودې ويل:  
چې ستا د گوتو د شوخي له لاسه  
زما غوږ والی خدای خبر چېرې رانه ولويدله  
وگوره غوږ مې تش دی  
زه بې خوا به هک حيران پاتې شوم  
خدايزده زما سترگو کې دې خه ولوستل  
چې را ستنه شوې راته ودې خندا

# غزل

يوڅوک دې په سندرو او په ويږي يادوي  
مريد دی په حلقه کې نوم د پيرياد وي  
د زلفو په ترلو موڅوک کله نازوي  
زموږ د جنون نښې په زنځير يادوي  
زما د لمدو سترگو ماتې ماتې آيينې  
دوينو، اوبڼکو منځ کې ستا تصوير يادوي  
چې زړونه رانه يوسي خپل بنايست ته شي مغرورې  
چې زړونه مورامات کړي نو تقدير يادوي  
د يارد نامه توري مې سلگيو کې ماتيزې  
دا څوک په دې دنيا کې مافقير يادوي

ليندۍ ۱۳۸۲

# ستری یمه ستری

عشقه ناوخته راغلی  
نری د زرودسکو په ټولو لو بوخته  
ستاملنگی ته د چاپام نه شته  
په چا به رحم وکړې؟  
دلته چې مینې ته گناه وایولا  
ته به دې اسپه چپرې ودروي؟  
عشقه ناوخته راغلی  
غر بنیاد مونه ډک  
سیند بنیاد مونه ډک  
چپرې خالي د جنون د بنسته نه شته  
نو وایه عشقه ستا شلیدلی گریوان  
خپل ببر سر  
او زما د مینې اوسکې چپرې یوسم؟  
عشقه ناوخته راغلی  
زه نور زلمی نه یم چې مینه وکړم  
لکه آدم د خپل هابیل او قابیل  
د شخړو سیل کوم  
عشقه ناوخته راغلی  
د بی مهربیو د ساده نسل له لاسه ژاړم  
خوک مینه نه پېژني  
خو په مینو پورې دو مره خاندي  
چې کله کله ورنه خان هم هېرشي  
نو عشقه داسې حال کې  
وايه چې تاخنګه کړم  
خپلې محبوبې ته مې څه ووايم؟  
اوله ژوندون څخه داستری بدن چپرې خبن کړم؟

## گران و حید عمر ته

زما اتن چي جانانه  
زما اتن چي جانانه!  
کله چي ځي يو ځل خوشاته گوره  
بنایي کوم څوک دې هر قدم سره د اوبنکو خاڅکي و بهوي  
زما اتن چي جانانه  
ته چي د ډوډله هر يو گرز سره لاسونه تاو کړي  
زما په زړه کې پښتنه وینه غور ځنگ وکړي  
ته چي څپلیو نه خړپا پورته کړي  
زما په سر کې د ځوانۍ ولولې شرنګ وکړي  
د اتن چيانو ساز لمیه میره!  
هره شیبه مې ستا خندا یادیري  
چې مرور شي بیرته وگرځیري  
زما دې هغه بنکلي ادا یادیري  
زما اتن چي جانانه!  
کله چي ځي يو ځل خوشاته گوره  
بنایي یو ورځ دې دا شاعر ملگری  
په زړه درو وریږي  
بنایي یو ورځ دې شاعر ملگری غږ واورې چې:  
(یو ځلي بیا په دې لار راشه  
په پخوانو پلونو دې پریوتل گرونه.)

# بدمرغي

پام کوه ونه ژارې  
 اوبنکې دې مه بهوه  
 اوبنکې دې پتې خپلو سترگو کې خوندي وساته  
 دلته ژړا ته هم گناه وايي او شک پرې کوي  
 که درنجو ليکې دې راغلي په سپين مخ  
 نو توه به وپوهيږي

چې تاد مينې په خاطر ژرلي  
 پام کوه ونه ژارې  
 مور دنړۍ له بد مرغانو څخه هغه دوه يو  
 چې آن ژرلی نه شو  
 پوهيږې!

هغه ورځ چې تا وژرې  
 زه څو مروسو ځيدم؟  
 ځکه چې ټوله دنيا وپوهيده  
 چې موربه دواړه سره مينه لرو.  
 له دې نه لويه بدمرغي چېرې ده؟  
 چې ژړا جرم وي  
 او مينه وي د ټولو گناهونو ابې.  
 له دې نه لويه بدمرغي چېرې ده؟  
 چې څوک دخپلې معشوقې په اوبنکو

وشرميږي

او خپلې اوبنکې د خپل زړه په وينو و مينځې  
 له ويرې څخه؟

۵ مرغومي ۱۳۸۲

# زه مساپر زه خو غریبه ته یې

((خپلې گیلې به دیوالو ته وکړم  
خکه چې ته خو ورته غوږ نه نیسې...))  
آه یاره دادې لیک کې څه لیکلې؟  
مساپر زه یم خو غریبه ته شوې  
بیګاه مې ستا د ناچارۍ گیلې ته ډیر وژړې  
له اووسیندونو او اووغرونو لږې  
زما د زړه په هر یو غږ کې ته یې  
ستا چې په زړه کې گیله وگرځیږي  
زه یې همدلته اورم  
گرانې زه اوس هم ستا په زړه کې اوسم  
او هر نفس سره دې ساه و باسم  
خپلې گیلې دې خپل زړګي ته کوه  
پوهیږې؟  
دلته هم آسمان شین دی  
او د لمر بنکلي طلايي بګۍ دورځې پر لار ځي او راځي  
مګر پر زمکه نه اشنا سیوری شته  
نه تورې زلفې نه لونګۍ نه خادر  
نه د زړو خپلیو خرپ نه د ټیکریو وږمې  
نه ستا د بنکلي رغوي عطر چې زما ډیر خونښېده  
زما اوږه تشه ده  
ستا تورې زلفې پرې خورې وړې خپې نه وهي  
زما غاړه ستا د نفسونو له گرمۍ نه لیرې

او وچې شونډې مې موسکانه لري  
نه کابل جان شته نه يې د ننگ اسمايي  
نه يې ځيربه هوا چې ستا د غيرې عطر لري  
دلته د هسکو بنسبنه يې مانپو جسم کې  
اروا وي نشته  
زه مساپريم او غريبه ته يې  
خو اشنا زه در څخه ليرې نه يم  
زه خو اوس هم لاستا په زړه کې اوسم  
له ديوالونو سره مه غږيزه  
خپلې گيلې دې په خپل زړه کې ها شاعر ته وکړه  
چې که دنيا څخه هم ولاړشی  
ستا له زړه نه، نه ځي.

۱۲-۲-۲۰۰۴

د ټوسن بنار اريزونا



# د هستخ الفبې

هو!

زه پوهېږم چې يادېر مه دې

راته ليكلي دي دي:

چې د شعرونو کتابونه مې په اوښکو مينځې

زما د زړه دوينو کړنې دې په اوښکو لمد وې، وچوې

اوزما يادونه دې د زړه شپو کې خراغ بلوي

هو! زه پوهېږم چې يادېر مه دې

زه ستا په پاڅه او سپيڅلې مينه بڼه پوهېږم

خو راشه ما وگوره!

چې ستا تصوير ته په لمدو سترگو خبرې کوم

زه دلته ټولته بې سده ليونې ښکارېږم

نور د خوانې خوبونه ويني، خپلو سترگو ته اوبه ورکوي

د سپينو نجونو د بدن په ليدو آه وباسي.

خو زه د خپلې کوټې ورو ترم

او په شيبو شيبو له ځان سره يوازې اوسم

ستا تصويرونه او ليکونه گورم

يوازې ستا د ليک خبرونه شعرونه ليکم

اوس خو زه نه

زما شاعره ته يې

ته زما زړه کې ناسته

زماله خولې څخه شعرونه واييې  
اوس چې ته نه يې زه شاعر هم نه يم  
نو اوس منې چې زه په تا ژوندی يم؟  
نو اوس منې چې د هستۍ الف و بې  
ستا د نامه له يو الف څخه پيليري او په بل ختميري؟

۲۰۰۴-۲-۱۷

ټوسن- اريزونا

# غزل

بيگاه دوه پرنېستي وې مقررې دلته راغلي  
داستاله بنكلو سترگو نه كوترې دلته راغلي

قسم جانانه ټوله ورځ مې زړه كې گرځيدلي  
چې نيمه شپه دې وكرلې وزرې دلته راغلي

په شنو سترگو يې ستا د تورو سترگو غلا كوله  
يو دوه د پرنكيو جادو گرې دلته راغلي

د عشق له پيغمبر سره د سرو كفارو جنگ و  
بيگاه د ملايكو څو لښكرې دلته راغلي

سلگي سلگي اسرې لكه افغاني مهاجرې  
داستاد سترگو جنگ نه مرورې دلته راغلي

پرون دې دلپوا d غزلونو كتاب لوستي  
خبرې دې خوږې لكه سندرې دلته راغلي

۱۷ مارچ ۲۰۰۴ ټوسن اريزونا

# غزل

شب پرست یم خپل یزدان سره مې شپه ده  
ستاله زلفو او باران سره مې شپه ده

مجلسی یاران مې ستوري او سپوږمۍ دي  
مساپریم شنه آسمان سره مې شپه ده

ستاد سترگوڅه نیکمرغه اسارت دی  
چې له تیراوله کمان سره مې شپه ده

له گونگرویی دلند یو شرنګا اورم  
ستاله ټیک او له پیزوان سره مې شپه ده

چې ویده شمه بس جنگ په خوب کې وینم  
ستاد حسن له افغان سره مې شپه ده

۱۹ اپریل ۲۰۰۴ ټوسن

# وعدہ

نه!

ته مې هېره نه وې

ته مې په ياد وې، ستا وعدہ مې هم په زړه باندې وه  
زما يا دونه لا، له تاسره وو

خو خداى (ج) خبر چې ولې درنه غلم؟

باران په شرک وريده

ماد باران د ټولو خاڅکو په شمېر ته ياده کړې

تاراته ويلې وو چې زه به ځان په واينو لوند کړم

کله چې ته راځې نوزه به په شرابو کې لمده خيسته يم

هو! دامې هرڅه ياد وو

ستا د وعدې هره شيبه مې په خاطر کې شنه وه

زه پوهېدم هغه ډيوې چې بلې کړې وې تا

اوس خلاصېدې او وار په وار مې کيدې

خو خداى (ج) خبر چې ولې درنه غلم

ته مې په ياد وې، ته مې نه وې هيره

او په سرو واينو کې لوند خيشت بدن دې

زما سترگو ته نيغ ولاړو

زه پوهېدم چې ته به راشې

زما د خونې ور به وټکوي

زه پوهېدم چې له ژرانه به دې سرې سترگې راواړوي

گيله به وکړې:

چې شراب خلاص شو، ډيوې مې شوې

ولې را نه غلې ته؟  
زه پوهېدم چې زه به چوپ ولاړيم  
ځکه زه نه پوهېږم  
چې ولې درنه غلم  
زما په لاس کې به يوسپين کاغذ وي  
ما غوښتل شعر وليکم  
نه شعر مې نه ليکه همدا سې ناست وم  
يو ازې سپينه پاڼه  
زه پوهيدم چې ته به پاڼه زما له لاسه واخلي  
په دې گومان چې ما به نوي څه ليکلي وي پرې  
خو پاڼه سپينه ده يو ازې يې په سر کې دي يو خو توري:  
(غواړم وطن ته ولاړ شم.)

۱- مې - ۲۰۰۴ توسن - امريکا

# يا هو

بيگاه دلته راغلي وه ډيوې سره نجلۍ  
آسمان نه پريوتلي وه ډيوې سره نجلۍ

د سپين كميس گلان يې د مظلومو وينو څاڅكي  
ملنگه وه، سپيڅلي وه ډيوې سره نجلۍ

په كلي كې نن باد د اسرافيل شپيلۍ وهله  
بيگاه كوم چا ويشتلي وه ډيوې سره نجلۍ

يورون ستوري را پريوت، خلكو وليده له ورايه  
همدغلته لويديلي وه ډيوې سره نجلۍ

د كلي ملايانو تر سبا هو، الاهو كړ  
د قدر شپه بللي وه ډيوې سره نجلۍ

يوڅول يوني ولاړو چې د زړونو نذر وركړو  
ارمان چې نوره تللي وه ډيوې سره نجلۍ

۴ مې ۲۰۰۴ توسن اريزونا

# يوآزې

هره شيبه د ژوند خپره بدليږي  
هره شيبه د مرگ په لوري يو بل گام اخلم  
لكه د مني پانه رپرډمه او ليرډمه د ژمي په لور  
او باد د عمر سپينه واوره زما پرسرا شيندي  
يوآزيتوب  
يوآزيتوب مې خوښ دى  
چې په لمده كبله، بربنډې پښې  
يوخوگامونه واخلم  
او هرڅه هېر كړم دا بد لپاره  
مامې له ژوند څخه يوآزې بد بيني زده كړې  
هرڅوك يو څوك دى ځانته  
هغه چې زما په شانې نه دى هغه زه نه يم  
هرڅوك چې زه نه يم دوزخ دى زما  
زه چې يوآزې پيدا شوى يم يوآزې اوسم  
دادى:  
د مرگ په خوا يوآزې درومم.

۱۱-۲۰۰۴-جون تومن اريزونا



# هو دلته مينه نه شته

دلته هرڅه شته دي خو مينه نه شته  
دلته د مور د لاس توده ډوډۍ غلمينه نه شته  
دلته رگونو کي شراب گرځي او زړونه په هوس  
دربيږي  
دلته زما او ستا په شان وجود کي وينه نه شته  
دلته رنگونه دي، غوغا ده او شوخي ډېره ده  
دلته سپيڅلې او ساده بڼکلا زما د کلي  
هغه په سترگو توره او په مخ سپينه نه شته  
زه دلته دوی ته خپل هرڅه يادوم  
دوی را ته خاندي وايي  
هو هلته هرڅه دي او دلته نه شته  
وگوره دلته سپينه سوله ده او جنگ هم نه شته  
دلته غلام نه شته تالان هم نه شته  
دلته يوازي وداني شته و رانو  $\bar{a}$  چپرې دي  
هو دلته مينه نه شته  
خو په لاسو د انسان  
د انسان مړينه نه شته

واشنگټن DC 29/2004 اگست

# د سپوږمۍ په ارمان

پايڅې مې بډ وهلې  
 بيل مې په پوله خښ کړ  
 او د لیبنتي رڼو او بو کې مې لاسونه پریولل  
 د جوارو لوی پتې ته څیر شوم چې مې ته ولیدې  
 په شنه گیډۍ کې مې سپین گلا باتون مات کړي  
 او د پاولیو شرنگهار دې د چنچنو له نغمو سره گډ  
 خومره بڼایسته وې بلا  
 زړه مې له ډېرې خوشالی الوڅي  
 سربکاډ مې ځمکه له گروۍ خلاصیږي  
 او له روژې څخه به مخکې ستا ډولۍ راوړم  
 \* \* \*

کابل له سپینو واورو لاندې پټ دی  
 باغ بالا کې سبرونې وچې شوي سربکاډ  
 ستا نفسونه ډېر تاوده بنکار یږي  
 زما تاوده لاس کې دې سپین لاس خولې دی  
 بیگاه دې بیا ژرلې؟  
 په تیلیفون کې دې له غږه پوه شوم  
 اوس ستا څېره کې د ستړیا نښې له وراه وینم  
 اوس زه اوته سره ډېر نه شولیدای  
 ژوند زما اوستا ترمنځ دیواډ جوړ کړی  
 ژوند سرگردانه دی د ښار کوڅو کې  
 ښار لکه تور ښامار زموږ مینې ته اور را شیندي  
 \* \* \*

د خپل کوچني کمپيوټر غږ راوینس کړم  
دا د شيطان صند وچه هره ورځ همداسې کوي  
ستا بریښنا لیک مې ولوست  
کړکی ته ودریدم  
خو ته منې دلته آسمان نه ښکاري  
دلته په میاشتو څوک سپوږمۍ نه ویني  
دلته سپوږمۍ چاته سلام نه وايي  
دلته نیویارک کې یې آسمان غلا کړی  
زه سپوږمۍ نه شم لیدای  
خو ستا لیکلې ټيکۍ لاهم زما پر شونډو ناڅي  
(شین آسمان ذرې ذرې د سرو زرو یې تنابونه  
سپوږمۍ د بام په سر په یار وایه سلامونه)

۲۰۰۴ سپتمبر نیویارک

# اروا او خنگل

ما خنگل و آزمو بيه

ما له خنگله سره نفس و يوست او خان مې شين كړ  
او زما وجود د خنگله شنه بدن كې و غځيده  
ماله خنگله سره خوشيپي تيري كړي  
او د كوچني سيند له سندرو سره و بهيدم  
ما په خنگله كې خان پخپله ورك كړ  
خنگل زموږ په شان دى:

شار

مهربانه

او وحشي خوبنكلي

خنگل زموږ په شان نه

زموږ د اروا په شان دى

هلته هم پرانگ او سيري

او هم د سترې هوسۍ بنكلي بچي

خنگل كې مار له ونې خان راتاو كړي

او د مرغيو خاله ټوله له بچو تشه كړي

خنگل زموږ د اروا په شان دى

دلته ليوه او غزا دواړه اوسي

خنگل له خان خخه دويرې په شان

له گڼو بوټو لاندې تورې بلاگانې او شيشكې ناخي

شپه په خنگله كې ستوري يو يو بنكاري

او سپوږمۍ خاڅكى خاڅكى ناخي

له شنو گڼو خانگو

دلته د باد نغمه له پانو سره لوبې کوي  
لکه د دنگې نڅاگرې د پايزيب شرنگهار  
خود ځنگله سهار د بنکلي معشوقې د سپينې غاړې په خپر  
همدومره سپين

همدومره روڼ

همدومره پوست دی منې؟

چې کله ويښ شي بيا يې بنکل کړې نو  
الله اکبر

يوه نړۍ لار د ځنگله د بوټو منح کې تللې

د وچو پانو پرې غالی خوره ده

د الارزموږد ژوند تر پايه اوږده

چېرته يو ورک لاروی نه شته چې سلام دې واخلي

او وچې پانې به ماتيرې ستا تر پوندو لاندې

ځنگل زموږ د يارانې په خپر دی

ځنگل زما په خپر ياغي

خو ستا په خپر بنکلی دی

ما ځنگل و آزموبيه

اوته زما د روح ځنگل ته راغلي

له هم هغه ازله

کله چې ته خپه شي

نو ځنگل اور واخلي او ونې سوخي

کله چې ته وځاندي

پر ځنگله شر کنده باران وريزي

- سپتمبر ۲۰۰۴ مریلند - کوزاډیلې ځنگل

# غزل

ستايوي جلوي ته له گناه ستري بدن شو اور  
وتراشه دا روح مي پريږده خير دي كه مي تن شو اور

خان نه يم راغلي او سفر مي تر خپل خانه دي  
ستاد مخ رناته ددي لاري لوغرن شو اور

مړه خاوره ويده وه خوچي تاورته تش وکتل  
ويښه شوه خو پوه نه شوه چې څنگه پري وطن شو اور

گل په خنديدو کي ستاد حسن نښه راوړله  
ماته مي په خان کي دغه خيري پيرهن شو اور

تانه يي رنانه کړه او مانه تا ويده او سوز  
خارشه زموږ له ميني نه چې دومره برخمن شو اور

دومره مي درواخله چې خيران خلک مي نه ويني  
ماته خو په دي دنيا کي دغه شان بودن شو اور

۳۰ وري ۱۳۸۳ مرييلند کالج پارک

علامه رشاد ته چي دييا ليدو ارمان بي زما پر مساپر زړگي پاتي شو

# خپل استاد ته !

او ستا دل مر په شان وجود هم پريوت

هېڅ مې باور نه راځي  
ها مازيگر به مې هميش په زړه وي  
چې پر سبا بي زما سفر پيلېده  
زه ستا د کور په لويه خونه کې ناست  
او ستا د تود غږ له وړموسره سره جنت ته تلمه  
تاراته وويل چې :

پام چې وطن هېر نه کړې  
مگر استاده ! ته چې ولاړې  
دا وطن او مور به چاته پريږدې؟

مگر دا ژوبله او يتيمه پښتو چاته پريږدې؟  
يوه ورځ تاراته ويلي وو چې :  
(فخر شاگرد هنر مند به استاد رسد)  
مگر استاده !  
اوس حيران يم چې زموږ فخر به چاته رسي؟

موربه بي فخره شو

بي سره شو

بي لمره شو بس ته چي ولاړي

اي د پښتون مذهب رهبره وايه

زمور دپوهي پيغمبره وايه

که ستا دتللو نیت و

ولې دې موربه ته دومره مينه راكړه

موربه خو ويده وو دا بد په شپو كې

ولې دې موربه وركو كې وينه راكړه

دا وينس زلميان به اوس په كوم لوري ځي؟

ته خويي مشرد دستار سپړي وې

دا افغانان به اوس په كوم لوري ځي؟

استاده! اوس به دا نيمگړې نسخې چا ته لولم

دا - د خوشاله فرهنگ - به څوك وليكي

دا د - اټك - لاندې به څوك وڅيري

د ستر پښتون نيکه به څوك پېژني

زما د تاريخ د هسک له لمر سره خو ته اشنا وې

خو

ستا د لمر په شان وجود هم پريوت

هېڅ مې باور نه راځي

نه!

زه دا منلی نه شم

لا ډېر څه پاتې دي چې ته يې وکړې

يوازې ته

يوازې ته



یوازي ...

د دسمبر اوله ۲۰۰۴ و اشنکتن دي سي

# تصوير

ستا رالپړلی تصویر  
هغه په تور ټيکري کې بنکلی تصویر  
هو!

همدا اوس هم زما په لاس کې دی او گورم ورته  
ستا بنکلی سترگې خو تصویر کې هم خبرې کوي  
ليونی!

سترگو کې دې څه پټ کړي؟  
چې زما ټوټه عمر يې وخور  
خو تفسير مې نه کړې.

۲۱ نومبر ۲۰۰۴ مریلند

# غزل

جانانه د خوږو سترگو تصویر سره دې ژاړم  
د خوب او خياله تور او سپين تعبير سره دې ژاړم

دا تاراته ويلې و چې بند کې به مې ساتې  
ته نه يې د يادونو له زنځير سره دې ژاړم

ستا او بنکه مې تاويز کره گرځومه يې په غاړه  
له پير سره دې ژاړم له فقير سره دې ژاړم

بس تا کې چې او سپرېم ليو نى يمه و طنه  
خندا سره دې خاند م اوله ویر سره دې ژاړم

برخليک دې دى چې خپله مينه خبڼه کړې په خپله  
ليواله بد قسمت له تقدیر سره دې ژاړم

مريلند - امریکا

# غزل

توبه مې کړې وه چې ماته شوه توبه مې وکړه  
شیخ او ساقی سره همدومره گوزاره مې وکړه

ته به مې خوب غوندې په یاد کې ساتې ښکلې یاره  
یو مسایروم، دلته راغلم یوه شپه مې وکړه

افغانستان غوندې زخمي زړگی مې راوړ درته  
جانانه راشه، شونډې راوړه څه چاره مې وکړه

دې ته دې هم لویه گناه وویل زما قاتله  
چې ځنکدن کې دوطن خواته سجده مې وکړه

زه ستړی نه وم خو پښتو مې مخ ته ودریده  
توره مې ماته کړه دښمن سره جرگه مې وکړه

لیندی ۲۵-۱۳۸۳ و اشنگتن

# زلزله

دهند په سمندر کې د خونامې زلزلې ۱۵۵ زره کسان ووژۀ

او زمکه ريرېدي  
خپې الوخي  
د خلکو لودي  
لکه قيامت، موراو زوی نه پيژني  
د خدای (ج) پر زمکه څه بلا پريوتې  
چې خلک يو د بل د غوښو بوی نه پوزې نيسي  
طبيعت په لوبه بوخت دی  
خلکو کبان نيوۀ خو نه وو خبر  
چې د طبيعت په يوه لوبه کې به  
کبان په دوی ماړه شي  
کله چې زمکه د الله (ج) د بندگانو تر پښو لاندې راوخرخېده  
لويانو چيغې کړې:  
يارب  
يا بگوان  
يا عيسى... بودا... موسى راورسيړئ...  
خوماشومان او ليوني پوه نه شوۀ  
چې چاته پاس وگوري  
دوی ډېر نېکمرغه وو چې نه پوهېدۀ  
ځکه اوۀ يې زلزلې ته کت کت و خندۀ او وروسته مړه شوۀ

اسمان لا شين و  
چا خه ونه ويل  
دخپو غږ کي چيغې ډوبې شوې  
خنداوې پراو بولا هوشوې.  
بنځې تراوسه لا خپو ته گوري  
خو شپه تياره وي داوبو پر سر دهېڅ ماهيگير  
دکوچنۍ بېرې خراغ نه بنکاري  
په جوماتونو کې اذان  
په مندرونو کې زنگونه نشته  
دکليساوو صليبونه مات دي  
خلک دلويو پانگه والو دخيرات په ډوډۍ  
يو بل له ستوني نيسي  
او ماشومان  
لاهم په خټو کې دمرو ميندو له تيو خخه وينې روي

\* \* \*

پرزمکه خلک ډير دي  
څوک يې په جنگ څوک يې په اور کې سوځي  
څوک زلزله کې تراوبو او خاورو لاندې ورک شي  
او يو ځل بيا بشر په دې پوهېږي  
چې مرگ دکونډو يتيمانو غم وي  
نه دهغو چې مړه شو  
د مرگ غميزه لا ژوندي ده  
دهندي او بنگالي بنځو له اوبنکو سره لوبې کوي

خو ها چي مره شو اَ په دي نه پوهيږي .  
\* \* \*

يو ليوني د ونې بناخ کې ناست و  
ونه ولاړه وه دخټو منځ کې  
او ليوني لکه مرغه په کې ژوندي پاتې و  
ليوني وژړه او ويې خنده  
او بيا يې داسې وويل :  
په دي دنيا کې به لا اوس هم چيرته جنگ روان وي  
او ځيني خلک به د ځينو خلکو وينې غواړي  
دا دی طبيعت ورسره مرسته وکړه  
طبيعت ډېر ووژده  
نو اوس کېدای شي  
جگړه ماران ماره وي  
او جگړه ودريريږي ....  
ليوني وژړه او ويې خنده  
ونه ولاړه وه  
او دی لکه مرغه په کې ژوندي پاتې و.

٢٠٠٥ جنوري

انديانا-متحده ايالات

# بند ه

شیخ وایی بنه کوه او بدمه کوه

خو شیطان دانه منی وایی:

بد کوه او بنه مه کوه

ماته خود واره په غلظه بنکاری

آیا دنیا کی بس همدغه بنه او بد دی

بل خه نشته مگر؟

زه نه د شیخ نه د شیطان منمه

د خدای بنده یم بس د خدای منم

او مینه کوم

جنوری ۲-۲۰۰۵

انديانا - متحده ايالات

## نه پو هير-ه

دنیا یو بل توپان په سراخیستی  
بیا د دیوانو په سرونو کې چینجی نوریري.  
او بشریت په خپله سپینه تنده لاهم د جگرې داغ لري  
د انسانیت د پیداښت له ورځې  
زموږ تاریخ د د ووسترو گناهونو په دوزخ کې سوځي  
یو (غلامی) او بل (جگره) او وژا  
خدای ج د انسان د بد مرغیو طوق د دغو شیطانانو  
په لاسو کې ایښی  
د غلامی شیطان د عدّ بوربو کی کې مړ شو  
خو (جگره)  
آخ خدای ج دې پرې مور بوره کړي  
لاهم دستر با با آدم دا اولادې شرم دی  
دنیا یو بل توپان په سراخیستی  
قیامت به راشي خو حیران یم چې زموږ غاړې به  
د جگره مارو تر گناه لاندې کړې تر خدایه څنگه ورشي!!

مریلند - امریکا



# غزل

جانانه څوک چپرې هم داسې ناروانه کوي  
چې زړه کې ناست وي خو پروا د زړه والانه کوي

دومره ډېر فرق دی ستاد سترگواو د خلکو ترمنځ  
خبرې توه کوي خو هيڅ څوک يې ادا نه کوي

چې ته را ونه گورې روح به مې ځان څه وويني  
چې تصوير نه وي آيينه چاته خدانه کوي

اخر په زموږ زړونه د خدای (ج) حسن په خوب وويني  
دغه مين ماشومان هيڅکله گناه نه کوي

وايي مرگ سخت دی روح له تنه جدا کيږي مگر  
ما د وطن بيلتون ليدلی هيڅ پروانه کوي

۲۸- وری ۱۳۸۴ و اشنگتین دی سی امریکه

# تصویرونه

که

هندارو تصویرونه ساتلای

مور به خپل اووم نیکه هم لېدلی وای

او اوس به ټوډ پوهېدو

چی د دارا او سکندر آیینې څه ډوډ وې

او د جمشید په جام کې څه بنکارېد

یوازي

که هندارو تصویرونه ساتلای

نور به بې روحه تاریخ

داسې بې ژبې او مېژواندی نه وای

مور به آدم ته د حوالو مړی، موسکا پېژنده

او په بېړۍ کې به له نوح سره یوځای گرځېدو

ما به آتن کې له سوکرات څخه پوښتلي وای چې

ترتا دوه نیم زره کلونه وروسته

ولې لا هم په - عدالت - پسی دا ورک بشر همداسې ورک دی؟

اوله موسی نه به مې غوښتي وای چې  
ما هم له ځانه سره طور ته بوځي  
بس که یوازې  
تصویرونه په هندارو کې خوندي پاتې وای  
مور به لیلا ته وای کتلي د مجنون په سترگو  
او په کعبه کې به مو  
د اسماعیل د قربانی نښې له وراهه لیدې  
زه به ورتلم اکاډیموس ته چې په خپله ژبه  
له اپلاتون سره خبرې وکړم  
زما له هغه سره حساب پاتې دی:  
ستا - ایتوپیا - چېرې ده؟  
او انسانان به وژا کیرې لا تر کله دهغې لپاره؟  
ستا د خیالي ډیموکراسي ریښتیا ده چېرې پته؟  
مور خویې اوس هم  
د دروغو د لمبو تر شاتور سیوري وینو  
له ارستو سره مې نه ده جوړه  
ځکه چې لا هم دا خلاقو او ایمان په توپیر نه پوهیږي

خو

که هندارو تصویرونه ساتلای

ما به له خپل نیکه نه غوښتي ووچې

زما مغرور پلار ته وصیت ولیکي:

چی خپل شاعر زوی د ژوندون په لومړۍ ورځ ووژني

بودالا اوس هم ما په خوب کې ويني

هو! زه پوهیږم چې له ما خپه دی

حکمه زه ژوند ته دهغه په سترگو نه گورمه

ژوند کله ښکلی شي زما دمعشوقې دښکلو سترگو په خیر

خو بیا هم ما ته هیڅ ارزښت نه لري

بودا ویريږي چې خوبونه یې زماله وینورنگ وانه خلي

بودا به نه ویریدای

اوزه به هم ژوندی وای

خو که هندارو کې تصویر پاتې وای

راشه چې زه درته یو راز ووايم

له سلوزرو کلو ډیر تیريږي

هیڅ څوک پرې نه پوهیږي

چې له هندارو څخه ولې تصويرونه تښتې؟  
ماته مې اووم نيکه کيسه وکړله:  
چې په هنداره کې شيطان وکتل  
او بس همدغه شرميدلې دهندارې حافظه ماته کړه  
که درته ووايم خدا به در شي  
که تصويرونه په هندارو کې خوندي پاتې وای  
مور به ځانونه دبیزو له نسله نه گڼلای

۱۳۸۳ لړم ۲۷

په دې شعر کې وزن خوځایه توپیر لري، خو دا د مانيزو برخو د بیلولو لپاره د یوه نوي میتود کارونه ده، نه وزني تېروتنه.

## د افغانستان ورکې خزانې

د دوه زره پینځم کال د اپریل په یوویشتم ما بنام د امریکې په پلازمینه واشنگتن ښار کې د افغانی سفارت او نیشنل جیوگرافیک سنتر په مت د افغان لرغونپوه ښاغلي زمريالي طرزي د هڅو او په ټولیزه توګه د افغانستان د لرغونو آثارو په هکله د یوه فلم پرانیستنه وشوه، چې ((د افغانستان ورکې خزانې)) نومېږي په دې فلم کې د بامیان دسترو بودا ګانو را پرځېدنه و ښوونه شوې خو تر څنګه یې په سیمه کې د درېیم بودا چې په (ویده بودا) مشهور دی، د موندلو لپاره د ښاغلي طرزي هڅې او بریالیتوبونه هم د پام وړ وو. د فلم جوړونکي باور لري چې دا په نړۍ کې تر ټولو ستره مجسمه ده چې اوږدوالی یې د ایفل تر برج هم ډیر دی. ښاغلي طرزي وویل، له ډیرو څېړنو او کیندنو وروسته مود دغه بودا د پښو یوه برخه وموندله، خو کله چې ډاډه شوم هغه دلته دی، نو کار یګرته مې وویل چې بیرته خاورې پرې ورواړوي، چې بیا بل وخت په ډاډه او احتیاط سره کیندنې پرې وشي. د فلم بله په زړه پورې برخه د طلا تپې د قیمتي خزانې په هکله وه چې له نیکه مرغه تر اوسه دولسمشرۍ په ماڼۍ کې خوندي ده. د ویده بودا را برسیره کېدنه په نړیواله سطح یوه ستره فرهنگي پېښه ده، وړاندوینه کېږي چې د دغه بودا تاریخي ابهت او اهمیت به د مصر له اهرامونو سره برابر وي، یاد شوي فلم عاطفي جوړښت درلوده چې د لیدو پرمهاله یې پرخینو افغانانو بر سیره بهرنیانو هم خپلې اوښکې تم نه شوې کړای. ماله خپلو اوښکو سره خو کلیمې هم مل کړې چې دلته یې لولۍ:

# ورکه خزانہ

بودا!

ویدہ شہ

د تاریخ ترخروارونو خاورو لاندې آرام و غځیږه  
 لا ((اپه گان)) د خپل نیکه څېره د غم د غبار شاته ویني  
 لاشغهار د غشيو خيژي لا گوربت زخمي دی  
 او د ((لوی غر)) د ذهن ځالي له لمبو ډکې دي  
 لا پښتین نه شي اوریدلای ستا د سترې ډ برینی سینی ورک درزونه  
 لا تور شیطان د ((براهې)) گردونه مینځي د ((سیندو)) پراو بو  
 لا هم پر مورږه لمر د تور د جا له کوره خيژي  
 لا ستا د دواړو تندیسونو له سو غاړو نه دودونه خيژي

بودا!

ویدہ شہ

په آرام پریوځه

هو دارینتیا ده چی

بخدي کې يې د ((ساک)) د پا چا بنکلي لور برينده کرله  
 طلا غونډی کی يې د سرو زرو له تاج څخه هډو کی تش کره  
 خوته ویدہ شہ

ته آرام پریوځه!

د بخدیني شهزادگی روح لاله گانو سره په کور پاتې دی  
 لاله سیندو یاله آمو څخه اوښتی نه دی  
 لاخو د ساک د لور د گني کمیس پاولي شرنګیږي  
 او لادستر نورستان ((لام)) په ((الینو)) مین دی

لاهډم ددنگو پکتانیو د قمې زرین لاسوندي بریښي  
نوته ویده شه، ته آرام پریوځه!

د بخدیني پیغلي بنایست ته مې سلام دی بودا  
ستا د خوبونو پریشانی ته مې هم پام دی بودا  
زه لاد زرو کلو شاته بخدیني وینمه

چې اووه کنیزې پرې چاپیری دي سینگار یې کوي  
څوک یې باولی، څوک یې والی څوک یې پېزوان سموي  
څوک یې په هسکه سینه رږدي د ((سات دیوا)) زرخپره

بودا بنایست ته یې حیران یم خو ویریزمه پرې  
چې څوک یې نن را نه هډونه له سیندو تیر نه کړي  
یا خویې غله د لاجورد و له آمو تیر نه کړي

زه هم پوهیږم زړه مې ریزدي خو ویده شه بودا  
ته د تاریخ تر خروارونو خاورو لاندې پټ شه  
چې زه د خپلې بخدیني ښکلې گانې و ساتم  
بودا ویده شه

ته خوبښه خبر یې

چې ستا د هډ هډ ماتوونکي څوک وو

تا خو د خپلو تندیسو نو پر خېدā و لېدā

چې له ((ارک هند)) څخه ورها خوا یې دیوان نشه کړā

نوته ویده شه، په آرام پریوځه!

کله چې ماد ارشاک توره بیا په لاس و نیوه

او کانیخکا مې بېرته راوست د باگرام مانی ته

کله چې لمر له پکتیا نا څخه راوخوت او سورییا و خندā

گندهارا ته چې مرغی له پرښا پوره راغلي

چې آسمایي بیا د (ویشنو) د پلاز بیرغ پورته کړ

او رو هیلیو د کوترو سپین خیلو نه په هوا پورته کړā



بیا به (ارجن) له بهار ته راشي  
(کلیو پاترا) به دنیل غاړې څخه راوړي زر مصري آسونه  
(آشیل) به راشي د (زییوس) پیغام به راوړي طلايي بگی کې  
او سکندر به خپل زرین تاج ستا پښو ته کیږدي  
زرتشت به راوړي د بخدي پیغلې ولور کې د کوبا ارغوان  
او دروم پیغلې به گاځونو ته نخیري له لنډیو سره  
اراکوزي زلمي به اچوي د څنو خپې مست اتن ته  
او هیندوگی رانی به ناڅي د خیبر اتن ته  
سمرقندي کوچی به څرخي کاکړی غاړو ته  
او هیندو کڅ به له پامیر سره پیالی کړنگوي  
بیا به نو تا را وینو و له اوږده خوبه بودا  
بیا به دې باسو د تیارو له تور آشوبه بودا.

د دوه زره پینځم کال د اپریل یو ویشتمه  
واشنگتن ښار - امریکا

# اپه گان: د افغان لرغونې بڼه

اپه گان: د افغان لرغونې بڼه

گوربت: په میدان وردگ کې دیوه غره لرغونې نوم دی

لوی غر: د لوگر لرغونې نوم

سیندو: نننی اباسیند، یونانیانو اندوس باله

بخدي: د بلخ زور نوم

ساک: ساکیان د افغانانو هغه لرغونې پښت و، چې سلگونه کاله یې پر هېواد واکمني درلوده.

طلا غونډی: طلا تپه چې زرگونه لرغونې زرین آثار ورڅخه موندل شوي.

بخدینی: بلخي شهزادگی

لام: د نورستان په افسانو کې هغه پهلوان دی چې په

شهزادگی الینومین و.

الینو (الینا): د نورستاني افسانو اتله، د لام معشوقه او د افسانوي ښکلا خاونده، د

الینگار (الینگر) اوسنی نوم هم له همدې څخه اخیستل شوی او مانا یې د الینا مېنه یا

کور دی

سات دیوا: دیوا په سانسکریت کې ځواکمن واکمن ته وایي چې د اوستایي دورې ارباب

الانواع به یې په دې القابونومل، سات دیواد ساتونکي ځواکمن په ماناده، چې زرینې

مجسمې به یې د شاهي کورنۍ له مریو سره خښولې چې گواکې د هغو ساتنه وکړي.

ارک هند: د اټک زور نوم.

ارشاک: آریایي اتل

کانیخکا: کانیشکا نامتو افغاني واکمن

کوبا: د کابل زور نوم

پرېنا پوره: د پېښور زور نوم

آسمایي: په کابل کې ددغه غره نوم له دوو ریښو (آسه) یانې نیکمرغي او (مایي) یانې مورخڅه جوړ شوی چې مانا یې د نیکمرغي مورده.  
ویشنو: له هندي اریاب انواعو څخه  
ارجن: هندي اتل، د مهابهارت په اتم پرېب (فصل) کې یې له خپل تربور کړن سره د جگړو کیسه راغلي.  
کلیو پاترا: نامتو مصری ملکه (شاه مېرمن)  
زیبوس: د یوناني اساطیرو نامتو څېره  
گاخونه: گاتھونه یا گیتونه زاړه آریایي سرودونه چې د هېواد د لرغوني فرهنګ ویاړمنه برخه ده.  
اراکوزې (اوسنی کند هار) پکتیا نا (اوسنی پکتیا) گندهارا (اوسنی ننگرهار): د لرغوني افغاني مدنیت درې مهم منځي (مرکزونه).  
هیندوکش: هیندوکش اوسنی هندوکش.

# مکتب

د برکلي صايب زاده يم

يو مې آس يوه شپې،  
قصيده مې پخه کړې  
گرځومه کوزړې،  
ځوان مريد د څرخي پير يم  
رنگ دې ورک شي کوډې نه کړم  
کوډې با سم  
بند بختونه خلا صومه  
دمينو زرو ريبا ريم  
شکرانه مې يا مميز دي يا توتان دي يا مری،  
څوک د سما ډ راته خامک کړي  
څوک راجوره کړي خولی.

د برکلي صايب زاده يم

يو مې آس يوه شپې،  
نجونې گردې رانه تاو وي  
تاويزونه رانه غواړي  
ملا تل راته په قاروي  
سل کوپرونه راته وايي  
خو پروا يې ډيره نه کړم

خدايزده ولي  
 دکوز کلي په زلميو باندې گران يم  
 ما ته راز ددوی مالوم دی  
 یو دخان په لور مین دی  
 بل لېدلې دملا صایب لمسی

د بر کلي صایب زاده يم

یو مې آس یوه شپې  
 د شنه توت ډډې ته ناست يم  
 شنډو بنځو ته تاويز کړم  
 ماشومان له خپله خلاص شي  
 ورته دم چې زه ممیز کړم  
 دبرات دمياشتې سردی  
 نن اوله پنجشنبه ده  
 یوه پیغله راته ناسته  
 زبسته ډېره بنایسته ده  
 وایي داسې تاويز را کړه  
 چې مې پلار لږ بسلمان شي  
 میرات مړی ولور کم کړي  
 خوږ جانان مې مساپردی  
 په دوبي کې مزدوري کړي  
 \* \* \*

نیمه شپه چې شي رابره  
 په سندرو باندې سر شم  
 تودا ماران مې په هوده دي

غروم ورته شپیلی

د برکلي صایب زاده یم

یو مې آس یوه شړی  
ژرنده گړی مې بنه یار دی  
ډیرې شپې سره یو خای یو  
ظالم بنه مست ربایي دی  
دخوانی سندرې وایو  
شپه چې بنه ډېره پخه شي  
بیا نوبله کړو دوهی

د برکلي صایب زاده یم

یو مې آس یوه شړی  
ژرنده گړی چې نن راغی  
په خندا یې راته وویل:  
صایب زاده کیسې ته غورځه  
نن اوږه مې دخان یووړه  
کور یې ډک له مېلمنو و  
خوک له بناره و وراغلي  
په انگړیې شور ماشور و و  
یوه بنکلي مېلمنه وه  
په بنایست وه بنا پیری  
کلیوالو غوندي نه وه  
بنکاریدله مکتبې  
شرمېدله پتې یې وویل:  
صایب زاده یار ته دې وایه

پير خانې ته دې سلام دی  
يو تا ويز خوراته وکړه  
چې جانان ته شم منظوره  
شکرانه به پوره درکړم  
خدای دې مکړه ادې بوره  
مکتبې راته داوويل  
بيا يې را کړدا کاغذ  
ژرنده گړي توبې وکړې  
ويل يې وړانه زمانه شوه  
مکتبې نه وه بلا وه  
په خدا بېرته ستنه شوه  
په کاغذ کې وولیکلي:  
(په سندرو يم مينه  
د نغمو يم ليونۍ  
په يو چا مې زړه بايللی  
غږوي بنکلي شپيلۍ  
يو تا ويز ورباندې وکړه  
چې ماگل کړي د پگړۍ

د برکلي صايب زاده دی

۱۳۸۳\۱۱\۴

متحده ايالات- مریلند

يو يې آس يوه شپړۍ))

# افغانان

اوږدې لمنې  
گونځې پايڅې  
د پوندو چاودې له پوتيو ډکې  
او دخپليو په ميخ ژوبلې تلې  
د اوږد تاريخ کوڅو کې ځي او راځي  
سبا د لوی او ډبرين ديوا  $\bar{a}$  تر شاپته ده  
نن ديوې مړۍ ډوډۍ لپاره لاس تنها کې  
پرون په وينو سره په اوښکو لمده  
يو ځل په چپ ولاړ  $\bar{a}$  په نبي لاس راغلل  
د بناړ په لويې څلور لارې کې په چينغو سر شو  $\bar{a}$   
بل ځل له تورو سره راغلل  
خپل بچي يې له چپه حلا  $\bar{a}$  کړ  $\bar{a}$   
اوږدې چينې  
گل سيب د سما  $\bar{a}$  تر ملا  
قرصې رڅچينې پر سر  
لينگي د شولو په پتيو کې خوړين  
ملا خيشاوه کې کړو په  
يو ځل د بيل لاستی په لاس کې بيا قبضه د توپک  
يا لاس پر تپ ايښی يا گوته پر ماشه نښتې  
يو ځل په ډيره گنهکار بل ځل د سر په وينستو  
يو ځل ملا پسې ولاړ بل ځل په تينسته ترې خلاص  
نيم په تقدیر مين او نيم يې په پريانو اخته  
نيم يې په تمه د جنت او په دنيا باندې يې لارې تو کړې



خه په مایو پسي روان  
خه یې د مارکس د کتابونو چینجی  
خه د سید قطب د تاویزونو غاړه کی په غاړه  
خه اسامه سره په سوږو کې پټ  
خپرې گریوان  
ډډی لمن  
وā وā لونگی په غاړه  
د ارابو له رېره جوړې مچنې په پښو  
د اوبن وندنی پر اوږه مخ په ختیخ دي روان  
باریې اپیم دي یا د بنگو میده شوې پټی  
خه په (پریتی) مین او خه یې د ((تام کروز)) لیوني  
نیم یې له ډېره تکبره زړې مور ته انگریزي غږیږي  
خه یې لا اوس هم د مکتب په سوځولو تکبیرونه وایي  
اوږده ټیکري  
زړې پښې  
گلاباتون په پایخو  
په سړیې شکور دی په مړوند کې بنگري  
خي لاروان دي خدای (ج) خبر په کومه  
خه یې به بدو کې ورکړې دکنیزو په شان ژوند تیروي  
خوک په میړه باندي سگریټ بل کړي  
د بنځو د حقوقو کتابونه لولي  
ډیمو کراسي لکه یوزوږډ اینسور  
دوړې یې خیژي را روان دی خوک یې نه پیژني  
دوی ورته و خاندي او وویریري  
چې دا عجیب ځناور  
په دې هېواد کې هم هگی کړي هم بچي اچوي

# گیله

پرون ناروغ و مه نا مردې تاونه پوښتلم  
تا ویلې آخ!

خدای دې ما مړه کړي

زه خبره نه وم

زه دې په سترگو کې د دروغو نښې نښې پیژنم  
که ته خبره نه وي

پرون زیارت کې ډیوه چابله کړه  
بیگاه تر نیمې شپې په پته دعا چا کوله  
سهار پلو کې او بنکې چا غوته کړې  
ما به خدای څنگه جوړ کړي؟  
د دروغجنو دعا نه قبلیري.

15 لیندی، 1384

د پښتو ژبې پياوړې شاعر رحمت شاه سايل په دې ورستيو کې د کابل په نامه يو آزاد شعر خپور کړی دی، چې د دغه افغان شاعر د مينې او احساس يوه خوږه ترجمانی ده. زما د زلميتوب د خوښې دغه شاعر ته، دا خو کړنې د نوموړي د همدغه شعر، لپاره ډالۍ دي.

## سايله ستا هغه د خپال کابل

تالا کابل ليدلی نه دی، تا کابل ونه ليد  
سايله دا د افسانو ښار افسانه وگڼه  
په تاريخونو کې يې ورکه شان کيسه وگڼه  
دلته د وينو آيينه کې چې لمر سور ښکاریده  
زما او ستا د ملت تپ چې لانا سور ښکاریده  
هغه وخت موږه ستا غزلې لوستې  
ستا په سندرو به مو خپل د مينې ليک پيل کړ  
ستا په نظمونو به مو يو بل ته لاسونه ورکړه  
سايله هغه وخت موږ ستا د عاته لار څارله  
چې گوندي دا وليکې:  
(مادرته ټوۀ عمر د خوبونو ښار ويلې دي  
کله مې پېرزوشې په بمبونو کابل جانه))  
خو ستا د عالا پوره شوې نه وه  
چې ستا د مستو ليوونو خوبونو  
د ښاپېريو ښار بمونو رنګ کړ  
تالا کابل ليدلی نه دی، تا کابل ونه ليد

سایله ستا هغه غزلې او زما سندرې  
نورې په ورک تاریخ کې ورکې شولې  
نور څوک دالرو بریوځای نه گڼي  
نور ستا اجمل زما لایق نه شته دي  
د پاچا خان ارمان او بو وړی دی  
د ((یو پښتون)) د غږ ضمیر را څخه  
د کله دارو رنگینو وړی دی  
سایله ته لا په روټی پسي او زه یمه په نان پسي ورک  
یوهم په خپل کور کې ډوډی نه لرو  
د اشغری پيغلي له ډېره نازه  
ماته په کور کې مساپروایي  
چې خرخادر په پېښور کې گرځم  
راته زلمي لا مهاجروایي  
سایله زه او ته د ورک تاریخ تکرار ته سوځو  
سایله زه او ته تکرار یو د یعقوب او یوسف  
سایله زه او ته تکرار یو د مریمې او عیسی د فراق  
بس دغه ښار دې په خوبونو کې ودان وساته  
دا دایروځلی په خیال کې خپل مکان وساته.

مرغومی ۱۳۸۴ لمریز  
کابل

# سفر

ته لکه د خوږ شگو کې سپينه اور نه چينه  
زه لکه د غره د کمره خواته راوتلی گل  
ته چې په ملا ماته شي نغمه د شر شرې راوړې  
زه لکه د دنگ کوچي پگړۍ کې يو تومبلی گل

ته لکه د سپيني شيد وپي پانه کې سره نښه  
زه لکه سهار کې د بياکه نسيم بنکلی موج  
ته لکه د سيند په غاړه جوړه د ماشوم ماني  
زه لکه تر تانا رسيدلی بپرته تللی موج

ته کله دروغجنه شي ماشوم درغونه ووايي  
زه دې اننگو کې د يو پت شرم گل ووينم  
کله چې بانه جوړه کړې لويه کيسه پيل کړې  
دروغو کې دې هم څه خوندور تخيل ووينم

ته لکه د سپين قرآن د کورنو جنتي وږمه  
زه لکه د عرش له منارونه د اذان آهنگ  
هلته په جنت کې يوه سيمه پښتنه هم شته  
ما او تاراوړي له هغه حايه د عشق لونگ

خدای خبر چي مور به دې دنيا ته څه او څه بنکارو  
څه خبر چي مور به په کوثر د عشق پریو للي یو  
زرځلي د مینې شهیدان شول ه دنیا ولاړو  
بیالکه آدم او حوا ځمکې ته راغلي یو

دواړه ماشومان یو دواړه بنکلي یو سپیڅلي یو  
دواړه د جنت له پاکې ځمکې نه راغلي یو  
کله سره لوبې کړو او کله سره جنگ وکړو  
کله بیا د میندو پر زنگون باندي خوب وړي یو

دا خلک ژرلی نه شي سترگې یې خیرني دي  
مور لکه رها د ایمان سترگو باندي نه بنکارو  
زه او ته د او بنکو په زم زم د زړه کعبه مینځو  
بس د خدای دوستانو او ولیانو ته رانه بنکارو

ای لیونی مه ژاړه دا ځمکه خو په وینو ده  
او بنکو ته دې پاکه د جنت خاوره له کومه کړم  
څه چې په آسمان کې دې له او بنکو ستوري و تراشم  
وریځې به زانگو کړمه او تا به یې ماشومه کړم

مه ژاره راځه چې په چينه کې دې مخ و مينځم  
ژوند همدومره بس دی چې اوبو کې زه او تېنکارو  
واړه عاشقان به مورېه وڅښي او نشه به شي  
مورېه د مينو په خوبونو کې ويده بنکارو

ځه چې د گل خانگه کې يورنگ شوبل وړمه د گل  
بنکلي عاشقان به مويو بل ته په سوغات ورکړي  
راشي ملکه چې د مچيو په مورېه وگرځي  
ولاړه شي ترڅو خلکو ته هم په مينه شات ورکړي

ځه چې له باران سره پورې دوه مينو وورو  
ياد سپينې غاړې ياد تور وڅنورنگ واخلو  
ځه چې د بوسې د جل وهلو تنده ماته کړو  
پس له ډيره وخته د خوړو شونډو قلنگ واخلو

ځه چې دواړه ورک شول دې دومره ډېرو سترگونه  
ټوله په تاريخ کې تيته شوې مينه ټوله کړو  
رايې وړو په دومره ډبرينو زړو يې وويشو  
دا تياره دنيا چې زه او ته رنپه سوله کړو

راشه ما سفر ته ملا ترلې ده روان يم  
بس يوازې لاس را کړه او سترگې دواړه پټې کړه  
زه به دې په شونډو له بوسې نه بسم الله وکړم  
ته د اقتدا په نيت له مانه تاوې مټې کړه

25 ليندۍ 1384 کابل

نه، ته مې هېره نه وې

شعري ټولګه

عبدالغفور لېوال



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

## کتاب پېژندنه

د کتاب نوم : نه ، ته مې هېره نه وې

ویناوال : عبدالغفور لېوال

د پښتې طرح اوډیزان : محبوب (شریفی)

خپرونډوی : میوند خپرنډویه ټولنه کابل

ټیلفون : ۰۷۰۲۹۵۲۱۴

کمپوز اوډیزاین : ذبیح الله (رامین)

چاپ کال : ۱۳۸۴

چاپځای : میوند مطبعه

د انټرنیټ په مخ ترتیب او ډیزاین کوونکې : مړوند

## جادوگرې ته سرود

جادوگرې څه دې وکړه  
چې دې داسې لیونې کړم  
دا په سترگو کې دې څه وو  
چې له ځانه دې پردی کړم

جادوگرې څه دې وکړه  
چې د چین ماچین یا چاشوم  
بنا پیری مې شوي کنیزې  
چې ستا سترگو ته گدا شوم

جادوگرې څه دې وکړه  
کفرو دین دې له ما واخیست  
ما خود بین چې په کې ځان کوت  
هانگین دې له ما واخیست

څه منتر دې په ما وکړ  
چې کتاب نه مې زړه تور شو  
ستاد مینې ستوري شمارم  
بل حساب نه مې زړه تور شو

خه منتر دې په ما وکړ  
تاته دو مره در نږدې شوم  
ستا په روح کې مې ځان وليد  
ستا د نور ذرې ذرې شوم

جادوگرې ستا د سترگو  
له پيريانو مې توبه ده  
بسم الله د سپينوزرو  
مې په غاړه کې پرته ده

جادوگرې څومره بڼه يې  
په سندرو دې بلد کړم  
لکه شين طوطي غږيزم  
په شکرو دې بلد کړم

جادوگرې څومره بڼه يې  
تاله مينې نه خبر کړم  
زه ساده د غرو سپرې وم  
تا په سمولارو سر کړم

ته پوهيږې جادوگرې  
چې ته څومره بنايسته يې  
له غزلو نه رنگينه  
له سندرو نه پسته يې

ته پوهيږي جادوگري  
نور له ژونده جدا کيږم  
له دې وروسته ستوري شماره  
په آسمان کې پيدا کيږم

جادوگري لاس دې را کړه  
چې له دې جهانه ولاړ شو  
له شکمنو سترگو پټ شو  
د گومان دنيا نه ولاړ شو

جادوگري لاس دې را کړه  
چې د ستورو مېلماڼه شو  
له هغه ځايه چې راغلو  
هلته بېرته ور ستانه شو

جادوگري لاس دې را کړه  
زماله ژونده زړگي تور دی  
يو آرام ځای ته مې بوځه  
دې دنيا کې خومره شور دی

جادوگري لاس دې را کړه  
زما ژوند دی ستا په لاس کې  
لکه شين غمی د گوتې  
داسې بند دی ستا په لاس کې

جادوگرې لاس دی بنکلی  
د تک سپین سوسن په شانې  
رغوی را کره چې یې بنکل کړم  
د خواره وطن په شانې

جادوگرې جادو و کړه  
دا ژوندون را خخه واخله  
یا خو اور په دنیا بل کړه  
خپل بیلتون را خخه واخله

جادوگرې جادو و کړه  
مادې غیږې ته میلمه کړه  
د ژوندون ورکه مانامې  
بیرته روح را ستنه کړه

جادوگرې زړه مې واخله  
په بدآ کې بنکلا را کړه  
ها چې زه ورپسې گرځم  
هغه ورکه مانا را کړه

جادوگرې خومره بنه یې  
لاس دې زما په سترگو کینبود  
اوس جنت په سترگو وینم  
دوزخي جهان مې پرینبود

ورې - ۲ - ۱۳۸۲

## دشها د ت کلېمه

ته مې ياد يېږې خو در تللی نه شم  
ژوند مې په هرگام کې اغزي کرلي  
پوهيږې؟  
ژوند نه مې زړه دومره تور دی  
لکه دا ستاله تورو سترگو خخه  
چې په رنجو ککره او بنکه راشي  
او ستاد تور کميس گريوان کې چيرې خان پت کړي  
پوهيږې؟  
ژوند ستاد بيلتون له غم نه لوی پيتی دی  
خو تر هغو به يې پر سر گرځوم  
چې يوه ورځ يې ستا په مخ کې کوز کړم  
مامې د مرگ وروستی سلگی يوازې تاته پريښي  
پريږده! د ژوند وروستی شيبه بنکلی شي  
پريږده، چې ستا په مخ کې  
د شهادت دا کلیمه درسته کړم  
خدای خو شاهد دی چې پر ما گرانه يې.

# غم

ستار ترنگيری  
ته مې مخ ته ناسته  
خوزه له تا خپه يم  
نغمه زما په زړه چرې را منډي  
تابې و فارا ته بيگانه خه وويل؟؟  
هيڅ مې له زړه نه وځي  
اود ستار نغمه مې زړه کې  
غم په شور راوړي

# يو شيبه مينه

ستنه شوې ودي خندا  
سردې زما پر تتر کېښود  
زما دزړه درزادې وا وریدله  
اې!  
دې ماشوم بيا درته غوړ کې څه ويل؟  
زه خو دده خبرې نه منمه  
دی چې له ما خپه شي  
په پټه، ټولې گيلې تاته کوي  
پام کوه!  
داليونی هرڅه وايي  
گوره خپه چې نه شي.  
ستنه شوې ودي خندا  
زما تاوده نفس  
داستا پر ښکلي وچويلی را پروت وربل دانه وانه کړ  
ستا د بدن عطرو مې ذهن ته جنت وښوده  
مگر رښتيا ووايه!  
چې زما د متو منځ کې  
ولې د پانې په څېر وريريدې؟  
ستنه شوې ودي خندا  
چوپتيا خوره وه  
او ما و تا دخپلې مينې لاره ونيوله



دواړه سوچونو کې ډوب  
خدای خبر خومره ډېر مزه مو وکړ  
چې ستا د بنکلي غږ خوږې زمزمې  
د سکوت سپینه آيينه ماته کړه  
پوه شوم گيله دې وکړه ودې ويل:  
چې ستا د گوتو د شوخی له لاسه  
زما غوږ والی خدای خبر چېرې رانه ولويدله  
وگوره غوږ مې تش دی  
زه بې خوا به هک حيران پاتې شوم  
خدايزده زما سترگو کې دې خه ولوستل  
چې را ستنه شوې راته ودې خندا

# غزل

يوڅوک دې په سندرو او په ويږي يادوي  
مريدي په حلقه کې نوم د پيرياد وي  
د زلفو په ترلو موڅوک کله نازوي  
زموږ د جنون نښې په زنځير يادوي  
زما د لمدو سترگو ماتې ماتې آيينې  
دوينو، اوبڼکو منځ کې ستا تصوير يادوي  
چې زړونه رانه يوسي خپل بنايست ته شي مغرورې  
چې زړونه مورامات کړي نو تقدير يادوي  
ديارد نامه توري مې سلگيو کې ماتيزې  
دا څوک په دې دنيا کې مافقيريادوي

ليندي، ۱۳۸۲

# ستری یمه ستری

عشقه ناوخته راغلی  
نری د زرودسکو په ټولو لو بوخته  
ستاملنگی ته د چاپام نه شته  
په چا به رحم وکړي؟  
دلته چې مینې ته گناه وایولا  
ته به دې اسپه چپري ودروي؟  
عشقه ناوخته راغلی  
غر بنیاد مونه ډک  
سیند بنیاد مونه ډک  
چپري خالي د جنون د بنسته نه شته  
نو وایه عشقه ستا شلیدلی گریوان  
خپل ببر سر  
او زما د مینې او نسکې چپري یوسم؟  
عشقه ناوخته راغلی  
زه نور زلمی نه یم چې مینه وکړم  
لکه آدم د خپل هابیل او قابیل  
د شخړو سیل کوم  
عشقه ناوخته راغلی  
د بی مهربیو د ساده نسل له لاسه ژاړم  
خوک مینه نه پېژني  
خو په مینو پوري دو مره خاندي  
چې کله کله ورنه خان هم هېرشي  
نو عشقه داسې حال کې  
وايه چې تاخنګه کړم  
خپلې محبوبې ته مې څه ووايم؟  
اوله ژوندون څخه داستری بدن چپري خبن کړم؟

## گران و حید عمر ته

زما اتن چي جانانه  
زما اتن چي جانانه!  
کله چي ځي يو ځل خوشاته گوره  
بنایي کوم څوک دې هر قدم سره د اوبنکو خاڅکي و بهوي  
زما اتن چي جانانه  
ته چي د ډوډله هر يو گرز سره لاسونه تاو کړي  
زما په زړه کې پښتنه وینه غور ځنگ و کړي  
ته چي څپلیو نه خړپا پورته کړي  
زما په سر کې د ځوانۍ ولولې شرنګ و کړي  
د اتن چيانو ساز لمیه میره!  
هره شیبه مې ستا خندا یادیري  
چې مرورشې بیرته وگرځیري  
زما دې هغه بنکلي ادا یادیري  
زما اتن چي جانانه!  
کله چي ځي يو ځل خوشاته گوره  
بنایي یو ورځ دې دا شاعر ملگری  
په زړه درو وریږي  
بنایي یو ورځ دې شاعر ملگری غږ واورې چې:  
(یو ځلي بیا په دې لار راشه  
په پخوانو پلونو دې پریوتل گرونه.)

# بدمرغي

پام کوه ونه ژارې  
 اوبنکې دې مه بهوه  
 اوبنکې دې پتې خپلو سترگو کې خوندي وساته  
 دلته ژړا ته هم گناه وايي او شک پرې کوي  
 که درنجو ليکې دې راغلي په سپين مخ  
 نو توه به وپوهيږي

چې تا د مينې په خاطر ژرلي  
 پام کوه ونه ژارې  
 مور دنړۍ له بد مرغانو څخه هغه دوه يو  
 چې آن ژرلی نه شو  
 پوهيږې!

هغه ورځ چې تا وژرې  
 زه څو مړوسو ځيدم؟  
 ځکه چې ټوله دنيا وپوهيده  
 چې موربه دواړه سره مينه لرو.  
 له دې نه لويه بدمرغي چېرې ده؟  
 چې ژړا جرم وي  
 او مينه وي د ټولو گناهونو ابې.  
 له دې نه لويه بدمرغي چېرې ده؟  
 چې څوک دخپلې معشوقې په اوبنکو

وشرميږي

او خپلې اوبنکې د خپل زړه په وينو و مينځې  
 له ويرې څخه؟

۵ مرغومي ۱۳۸۲

# زه مساپريه خو غريبه ته يې

((خپلې گيلې به ديوالو ته وکړم  
خکه چې ته خو ورته غوږ نه نيسي...))  
آه ياره دادې ليک کې څه ليکلي؟  
مساپريه يم خو غريبه ته شوې  
بيگه مې ستا د ناچارۍ گيلې ته ډير وژړه  
له اووسيندونو او اووغرونو لري  
زما د زړه په هر يو غږ کې ته يې  
ستا چې په زړه کې گيله وگرځيري  
زه يې همدلته اورم  
گرانې زه او س هم ستا په زړه کې اوسم  
او هر نفس سره دې ساه و باسم  
خپلې گيلې دې خپل زړگي ته کوه  
پوهيږي؟  
دلته هم آسمان شين دی  
او د لمر بنکلي طلايي بگۍ دورځي پر لارځي او راځي  
مگر پر زمکه نه اشنا سيوري شته  
نه تورې زلفې نه لونگۍ نه خادر  
نه د زړو خپليو خرپ نه د ټيکريو وږمې  
نه ستا د بنکلي رغوي عطر چې زما ډير خونبڼده  
زما اوږه تشه ده  
ستا تورې زلفې پرې خورې وړې خپې نه وهي  
زما غاړه ستا د نفسونو له گرمۍ نه ليري

او وچې شونډې مې موسکانه لري  
نه کابل جان شته نه يې د ننگ اسمايي  
نه يې ځيربه هوا چې ستا د غيرې عطر لري  
دلته د هسکو بنسبنه يې مانپو جسم کې  
اروا وي نشته  
زه مساپريم او غريبه ته يې  
خو اشنا زه در څخه ليرې نه يم  
زه خو اوس هم لاستا په زړه کې اوسم  
له ديوالونو سره مه غږيزه  
خپلې گيلې دې په خپل زړه کې ها شاعر ته وکړه  
چې که دنيا څخه هم ولاړشی  
ستا له زړه نه، نه ځي.

۱۲-۲-۲۰۰۴

د ټوسن بنار اريزونا

# د هستخ الفبې

هو!

زه پوهېږم چې يادېر مه دې

راته ليكلي دي دي:

چې د شعرونو کتابونه مې په اوښکو مينځې

زما د زړه دوينو کړنې دې په اوښکو لمد وې، وچوې

اوزما يادونه دې د زړه شپو کې خراغ بلوي

هو! زه پوهېږم چې يادېر مه دې

زه ستا په پاڅه او سپيڅلې مينه بڼه پوهېږم

خو راشه ما وگوره!

چې ستا تصوير ته په لمدو سترگو خبرې کوم

زه دلته ټولوته بې سده ليونې ښکارېږم

نور د خوانې خوبونه ويني، خپلو سترگو ته اوبه ورکوي

د سپينو نجونو د بدن په ليدو آه وباسي.

خو زه د خپلې کوتې ورو ترم

او په شيبو شيبو له ځان سره يوازې اوسم

ستا تصويرونه او ليکونه گورم

يوازې ستا د ليک خبرونه شعرونه ليکم

اوس خو زه نه

زما شاعره ته يې

ته زما زړه کې ناسته



زماله خولې څخه شعرونه واييې  
اوس چې ته نه يې زه شاعر هم نه يم  
نو اوس منې چې زه په تا ژوندی يم؟  
نو اوس منې چې د هستۍ الف و بې  
ستا د نامه له يو الف څخه پيليري او په بل ختميري؟

۲۰۰۴-۲-۱۷

ټوسن- اريزونا

# غزل

بيگاه دوه پرنېستي وې مقررې دلته راغلي  
داستاله بنكلو سترگو نه كوترې دلته راغلي

قسم جانانه ټوله ورځ مې زړه كې گرځيدلي  
چې نيمه شپه دې وكرلې وزرې دلته راغلي

په شنو سترگو يې ستا د تورو سترگو غلا كوله  
يو دوه د پرنكيو جادو گري دلته راغلي

د عشق له پيغمبر سره د سرو كفارو جنگ و  
بيگاه د ملايكو څو لښكري دلته راغلي

سلگي سلگي اسرې لكه افغاني مهاجري  
داستاد سترگو جنگ نه مروري دلته راغلي

پرون دې دلپوا d غزلونو كتاب لوستي  
خبرې دې خوږې لكه سندرې دلته راغلي

۱۷ مارچ ۲۰۰۴ ټوسن اريزونا

# غزل

شب پرست یم خپل یزدان سره مې شپه ده  
ستاله زلفو او باران سره مې شپه ده

مجلسی یاران مې ستوري او سپوږمۍ دي  
مساپریم شنه آسمان سره مې شپه ده

ستاد سترگوڅه نیکمرغه اسارت دی  
چې له تیراوله کمان سره مې شپه ده

له گونگرویی دلند یو شرننگا اورم  
ستاله ټیک او له پیزوان سره مې شپه ده

چې ویده شمه بس جنگ په خوب کې وینم  
ستاد حسن له افغان سره مې شپه ده

۱۹ اپریل ۲۰۰۴ ټوسن

# وعدہ

نه!

ته مې هېره نه وې

ته مې په ياد وې، ستا وعدہ مې هم په زړه باندې وه  
زما يا دونه لا، له تاسره وو

خو خداى (ج) خبر چې ولې درنه غلم؟

باران په شرک وریده

ماد باران د ټولو خاڅکو په شمېر ته ياده کړې

تاراته ويلې وو چې زه به ځان په واينو لوند کړم

کله چې ته راځې نوزه به په شرابو کې لمده خيسته يم

هو! دامې هرڅه ياد وو

ستا د وعدې هره شيبه مې په خاطر کې شنه وه

زه پوهېدم هغه ډيوې چې بلې کړې وې تا

اوس خلاصېدې او وار په وار مې کيدې

خو خداى (ج) خبر چې ولې درنه غلم

ته مې په ياد وې، ته مې نه وې هيره

او په سرو واينو کې لوند خيشت بدن دې

زما سترگو ته نيغ ولاړو

زه پوهېدم چې ته به راشې

زما د خونې ور به وټکوي

زه پوهېدم چې له ژرانه به دې سرې سترگې را واپوې

گيله به وکړې:

چې شراب خلاص شو، ډيوې مې شوې

ولې را نه غلې ته؟  
زه پوهېدم چې زه به چوپ ولاړيم  
ځکه زه نه پوهېږم  
چې ولې درنه غلم  
زما په لاس کې به يوسپين کاغذ وي  
ما غوښتل شعر وليکم  
نه شعر مې نه ليکه همدا سې ناست وم  
يو ازې سپينه پاڼه  
زه پوهيدم چې ته به پاڼه زما له لاسه واخلي  
په دې گومان چې ما به نوي څه ليکلي وي پرې  
خو پاڼه سپينه ده يوازې يې په سر کې دي يو څو توري:  
(غواړم وطن ته ولاړ شم.)

۱- مې - ۲۰۰۴ توسن - امريکا

# يا هو

بيگاه دلته راغلي وه ڊيوې سره نجلۍ  
آسمان نه پريوتلي وه ڊيوې سره نجلۍ

د سپين کيس گلان يې د مظلومو وينو څاڅکي  
ملنگه وه، سپيڅلي وه ڊيوې سره نجلۍ

په کلي کې نن باد د اسرافيل شپيلۍ وهله  
بيگاه کوم چا ويشتلي وه ڊيوې سره نجلۍ

يو روڼ ستوری را پريوت، خلکو وليده له ورايه  
همدغله لويديلي وه ڊيوې سره نجلۍ

د کلي ملايانو تر سبا هو، الاهو کور  
د قدر شپه بللي وه ڊيوې سره نجلۍ

يو څو ليوڼي ولاړو چې د زړونو نذر ورکړو  
ارمان چې نوره تللي وه ڊيوې سره نجلۍ

۴ مې ۲۰۰۴ توسن اريزونا

# يوازې

هره شيبه د ژوند خپره بدليږي  
هره شيبه د مرگ په لوري يو بل گام اخلم  
لكه د مني پانه رپرډمه او ليرډمه د ژمي په لور  
او باد د عمر سپينه واوره زما پرسرا شيندي  
يوازيتوب  
يوازيتوب مې خوښ دی  
چې په لمده كبله، بربنډې پښې  
يوخوگامونه واخلم  
او هرڅه هېر كړم دا بد لپاره  
مامې له ژوند څخه يوازې بد بيني زده كړې  
هرڅوك يو څوك دی ځانته  
هغه چې زما په شانې نه دی هغه زه نه يم  
هرڅوك چې زه نه يم دوزخ دی زما  
زه چې يوازې پيدا شوی يم يوازې اوسم  
دادی:  
د مرگ په خوا يوازې درومم.

۱۱-۲۰۰۴-جون توسن اريزونا

# هو دلته مينه نه شته

دلته هرڅه شته دي خو مينه نه شته  
دلته د مور د لاس توده ډوډۍ غلمينه نه شته  
دلته رگونو کي شراب گرځي او زړونه په هوس  
دربيږي  
دلته زما او ستا په شان وجود کي وينه نه شته  
دلته رنگونه دي، غوغا ده او شوخي ډېره ده  
دلته سپيڅلې او ساده بڼکلا زما د کلي  
هغه په سترگو توره او په مخ سپينه نه شته  
زه دلته دوی ته خپل هرڅه يادوم  
دوی را ته خاندي وايي  
هو هلته هرڅه دي او دلته نه شته  
وگوره دلته سپينه سوله ده او جنگ هم نه شته  
دلته غلام نه شته تالان هم نه شته  
دلته يوازي وداني شته و رانو ا چېرې دي  
هو دلته مينه نه شته  
خو په لاسو د انسان  
د انسان مړينه نه شته

واشنگټن DC 29/2004 اگست



# د سپوږمۍ په ارمان

پايڅې مې بډ وهلې  
 بيل مې په پوله خښ کړ  
 او د لیبنتي رڼو او بو کې مې لاسونه پریولل  
 د جوارو لوی پتې ته څیر شوم چې مې ته ولیدې  
 په شنه گیډۍ کې مې سپین گلا باتون مات کړي  
 او د پاولیو شرنگهار دې د چنچنو له نغمو سره گډ  
 خومره بنايسته وې بلا  
 زړه مې له ډېرې خوشالۍ الوڅي  
 سربکاډ مې ځمکه له گروي خلاصیږي  
 او له روژې څخه به مخکې ستا ډولۍ راوړم  
 \* \* \*

کابل له سپینو واورو لاندې پټ دی  
 باغ بالا کې سبرونې وچې شوي سربکاډ  
 ستا نفسونه ډېر تاوده بنکاریږي  
 زما تاوده لاس کې دې سپین لاس خولې دی  
 بیگاه دې بیا ژرلې؟  
 په تیلیفون کې دې له غږه پوه شوم  
 اوس ستا څېره کې د ستړیا نښې له وراه وینم  
 اوس زه اوته سره ډېر نه شولیدای  
 ژوند زما اوستا ترمنځ دیواډ جوړ کړی  
 ژوند سرگردانه دی د بنار کوڅو کې  
 بنار لکه تور بنامار زموږ مینې ته اور را شیندي  
 \* \* \*

د خپل کوچني کمپيوټر غږ راوینس کړم  
دا د شيطان صند وچه هره ورځ همداسې کوي  
ستا بریښنا لیک مې ولوست  
کړکی ته ودریدم  
خو ته منې دلته آسمان نه ښکاري  
دلته په میاشتو څوک سپوږمۍ نه ویني  
دلته سپوږمۍ چاته سلام نه وايي  
دلته نیویارک کې یې آسمان غلا کړی  
زه سپوږمۍ نه شم لیدای  
خو ستا لیکلې ټیکۍ لاهم زما پر شونډو ناڅي  
(شین آسمان ذرې ذرې د سرو زرو یې تنابونه  
سپوږمۍ د بام په سر په یار وایه سلامونه)

۲۰۰۴ سپتمبر نیویارک

# اروا او ځنگل

ما ځنگل و آرموبيه

ما له ځنگله سره نفس و يوست او ځان مې شين کړ  
او زما وجود د ځنگله شنه بدن کې وغځيده  
ماله ځنگله سره خوشې تيرې کړې  
او د کوچني سيند له سندروسره وبهيدم  
ما په ځنگله کې ځان پخپله ورک کړ  
ځنگل زموږ په شان دی:

شار

مهربانه

او وحشي خوبنکلی

ځنگل زموږ په شان نه

زموږ د اروا په شان دی

هلته هم پرانگ او سيري

او هم د سترې هوسۍ بنکلي بچي

ځنگل کې مار له ونې ځان راتاو کړي

او د مرغيو ځاله ټوله له بچو تشه کړي

ځنگل زموږ د اروا په شان دی

دلته ليوه او غزا دواړه اوسي

ځنگل له ځان څخه دويرې په شان

له گڼو بوټو لاندې تورې بلاگانې او شيشکې ناڅي

شپه په ځنگله کې ستوري يو يو بنکاري

او سپوږمۍ څاڅکي څاڅکي ناڅي

له شنو گڼو څانگو

دلته د باد نغمه له پانو سره لوبې کوي  
لکه د دنگې نڅاگرې د پايزيب شرنگهار  
خود ځنگله سهار د بنکلي معشوقې د سپينې غاړې په خپر  
همدومره سپين

همدومره روڼ

همدومره پوست دی منې؟

چې کله ويښ شي بيا يې بنکل کړې نو  
الله اکبر

يوه نړۍ لار د ځنگله د بوټو منح کې تللې  
د وچو پانو پرې غالی خوره ده  
د الارزموږد ژوند تر پايه اوږده

چېرته يو ورک لاروی نه شته چې سلام دې واخلي  
او وچې پانې به ماتيرې ستا تر پوندو لاندې  
ځنگل زموږ د يارانې په خپر دی  
ځنگل زما په خپر ياغي  
خو ستا په خپر بنکلی دی

ما ځنگل و آزموبيه

اوته زما د روح ځنگل ته راغلي  
له هم هغه ازله

کله چې ته خپه شي

نو ځنگل اور واخلي او ونې سوخي

کله چې ته وځاندي

پر ځنگله شر کنده باران وريزي

- سپتمبر ۲۰۰۴ مریلند - کوزاډیلډي ځنگل

# غزل

ستايوي جلوي ته له گناه ستري بدن شو اور  
وتراشه دا روح مي پريږده خير دي كه مي تن شو اور

خان نه يم راغلي او سفر مي تر خپل خانه دي  
ستاد مخ رناته ددي لاري لوغرن شو اور

مړه خاوره ويده وه خوچي تاورته تش وکتل  
ويښه شوه خو پوه نه شوه چې څنگه پري وطن شو اور

گل په خنديدو کي ستاد حسن نښه راوړله  
ماته مي په خان کي دغه خيري پيرهن شو اور

تانه يي رنانه کړه او مانه تا ويده او سوز  
خارشه زموږ له ميني نه چې دومره برخمن شو اور

دومره مي درواخله چې خيران خلک مي نه ويني  
ماته خو په دي دنيا کي دغه شان بودن شو اور

۳۰ وري ۱۳۸۳ مرييلند کالج پارک

علامه رشاد ته چي دييا ليدو ارمان بي زما پر مساپر زړگي پاتي شو

# خپل استاد ته !

او ستا دلمر په شان وجود هم پريوت

هېڅ مې باور نه راځي  
ها مازيگر به مې هميش په زړه وي  
چې پر سبا بي زما سفر پيلېده  
زه ستا د کور په لويه خونه کې ناست  
او ستا د تود غږ له وړېمو سره جنت ته تلمه  
تاراته وويل چې :

پام چې وطن هېر نه کړې  
مگر استاده ! ته چې ولاړې  
دا وطن او مور به چاته پريږدې؟

مگر دا ژوبله او يتيمه پښتو چاته پريږدې؟  
يوه ورځ تاراته ويلي وو چې :  
(فخر شاگرد هنرمند به استاد رسد)  
مگر استاده !  
اوس حيران يم چې زموږ فخر به چاته رسي؟

مورډه بې فخره شو

بې سره شو

بې لمره شو بس ته چې ولاړې

اې د پښتون مذهب رهبره وايه

زمورډ پوهې پيغمبره وايه

که ستا د تللو نیت و

ولې دې مورډ ته دو مره مینه راکړه

مورډ خو ویده وو دا بد په شپو کې

ولې دې مړ وړگو کې وینه راکړه

دا وینس زلمیان به اوس په کوم لوري ځي؟

ته خويي مشرد دستار سپری وې

دا افغانان به اوس په کوم لوري ځي؟

استاده! اوس به دا نیمگړې نسخې چا ته لولم

دا - د خوشاله فرهنگ - به څوک وليکي

دا د - اټک - لاندې به څوک وڅیړي

د ستر پښتون نیکه به څوک پېژني

زما د تاریخ د هسک له لمر سره خو ته اشنا وې

خو

ستا د لمر په شان وجود هم پریوت

هېڅ مې باور نه راځي

نه!

زه دا منلی نه شم

لا ډېر څه پاتې دي چې ته یې وکړې

یوازې ته

یوازې ته

یوازي ...

د دسمبر اوله ۲۰۰۴ و اشنکتن دي سي

# تصوير

ستا رالپړلی تصویر

هغه په تور ټيکري کې بنکلی تصویر

هو!

همدا اوس هم زما په لاس کې دی او گورم ورته

ستا بنکلی سترگې خو تصویر کې هم خبرې کوي

ليونی!

سترگو کې دې خه پت کړي؟

چې زما ته عمر يې وخور

خو تفسير مې نه کړي.

۲۱ نومبر ۲۰۰۴ مریلند



# غزل

جانانه د خوږو سترگو تصویر سره دې ژاړم  
د خوب او خياله تور او سپين تعبير سره دې ژاړم

دا تاراته ويلې و چې بند کې به مې ساتې  
ته نه يې د يادونو له زنځير سره دې ژاړم

ستا او بنکه مې تاويز کره گرځومه يې په غاړه  
له پير سره دې ژاړم له فقير سره دې ژاړم

بس تا کې چې او سپرېم ليو نې يمه و طنه  
خندا سره دې خاندم اوله ویر سره دې ژاړم

برخليک دې دې چې خپله مينه خبڼه کړې په خپله  
ليواله بد قسمت له تقدیر سره دې ژاړم

مريلند - امريکا

# غزل

توبه مې کړې وه چې ماته شوه توبه مې وکړه  
شیخ او ساقی سره همدومره گوزاره مې وکړه

ته به مې خوب غوندې په یاد کې ساتې ښکلې یاره  
یو مسایروم، دلته راغلم یوه شپه مې وکړه

افغانستان غوندې زخمي زړگی مې راوړ درته  
جانانه راشه، شونډې راوړه څه چاره مې وکړه

دې ته دې هم لویه گناه وویل زما قاتله  
چې ځنکدن کې دوطن خواته سجده مې وکړه

زه ستړی نه وم خو پښتو مې مخ ته ودریده  
توره مې ماته کړه دښمن سره جرگه مې وکړه

لیندی ۲۵-۱۳۸۳ و اشنگتن

# زلزله

دهند په سمندر کې د خونامي زلزلې ۱۵۵ زره کسان ووژۀ

او زمکه ريرېدي  
خپې الوخي  
د خلکو لودي  
لکه قيامت، موراو زوی نه پيژني  
د خدای (ج) پر زمکه څه بلا پريوتې  
چې خلک يو د بل د غوښو بوی نه پوزې نيسي  
طبيعت په لوبه بوخت دی  
خلکو کبان نيوۀ خو نه وو خبر  
چې د طبيعت په يوه لوبه کې به  
کبان په دوی ماړه شي  
کله چې زمکه د الله (ج) د بندگانو تر پښو لاندې راوخرخېده  
لويانو چيغې کړې:  
يارب  
يا بگوان  
يا عيسى... بودا... موسى راورسيړئ...  
خوماشومان او ليوني پوه نه شوۀ  
چې چاته پاس وگوري  
دوی ډېر نېکمرغه وو چې نه پوهېدۀ  
ځکه اوۀ يې زلزلې ته کت کت و خندۀ او وروسته مړه شوۀ

اسمان لا شين و  
چا خه ونه ويل  
دخپو غږ کي چيغې ډوبې شوې  
خنداوې پراو بولا هوشوې.  
بنځې تراوسه لا خپو ته گوري  
خو شپه تياره وي داوبو پر سر دهېڅ ماهيگير  
دکوچنۍ بېرې خراغ نه بنکاري  
په جوماتونو کې اذان  
په مندرونو کې زنگونه نشته  
دکليساوو صليبونه مات دي  
خلک دلويو پانگه والو دخيرات په ډوډۍ  
يو بل له ستوني نيسي  
او ماشومان  
لاهم په خټو کې دمرو ميندو له تيو خخه وينې روي

\* \* \*

پرزمکه خلک ډير دي  
خوک يې په جنگ خوک يې په اور کې سوځي  
خوک زلزله کې تراوبو او خاورو لاندې ورک شي  
او يو ځل بيا بشر په دې پوهېږي  
چې مرگ دکونډو يتيمانو غم وي  
نه دهغو چې مړه شو  
د مرگ غميزه لا ژوندي ده  
دهندي او بنگالي بنځو له اوبنکو سره لوبې کوي

خو ها چي مره شو اَ په دي نه پوهيږي .  
\* \* \*

يو ليوني د ونې بناخ کې ناست و  
ونه ولاړه وه دخټو منځ کې  
او ليوني لکه مرغه په کې ژوندي پاتې و  
ليوني وژړه او ويې خندا  
او بيا يې داسې وويل :  
په دي دنيا کې به لا اوس هم چيرته جنگ روان وي  
او ځيني خلک به د ځينو خلکو وينې غواړي  
دا دی طبيعت ورسره مرسته وکړه  
طبيعت ډېر ووژده  
نو اوس کېدای شي  
جگړه ماران ماره وي  
او جگړه ودريريږي ....  
ليوني وژړه او ويې خندا  
ونه ولاړه وه  
او دی لکه مرغه په کې ژوندي پاتې و.

٢٠٠٥ جنوري

انديانا-متحده ايالات

# بند ه

شیخ وایی بنه کوه او بدمه کوه

خو شیطان دانه منی وایی:

بد کوه او بنه مه کوه

ماته خود واره په غلظه بنکاری

آیا دنیا کی بس همدغه بنه او بد دی

بل څه نشته مگر؟

زه نه د شیخ نه د شیطان منمه

د خدای بنده یم بس د خدای منم

او مینه کوم

جنوری ۲-۲۰۰۵

انديانا - متحده ايالات

## نه پو هير-ه

دنیا یو بل توپان په سراخیستی  
بیا د دیوانو په سرونو کې چینجی نوریري.  
او بشریت په خپله سپینه تنده لاهم د جگرې داغ لري  
د انسانیت د پیداښت له ورځې  
زموږ تاریخ د د ووسترو گناهونو په دوزخ کې سوځي  
یو (غلامی) او بل (جگره) او وژا  
خدای ج د انسان د بد مرغیو طوق د دغو شیطانانو  
په لاسو کې ایښی  
د غلامی شیطان د عدّ بوربو کی کې مړ شو  
خو (جگره)  
آخ خدای ج دې پرې مور بوره کړي  
لاهم دستر با با آدم دا اولادې شرم دی  
دنیا یو بل توپان په سراخیستی  
قیامت به راشي خو حیران یم چې زموږ غاړې به  
د جگره مارو تر گناه لاندې کړې تر خدایه څنگه ورشي!!

مریلند - امریکا

# غزل

جانانه څوک چپرې هم داسې ناروانه کوي  
چې زړه کې ناست وي خو پروا د زړه والانه کوي

دومره ډېر فرق دی ستاد سترگواو د خلکو ترمنځ  
خبرې توه کوي خو هيڅ څوک يې ادا نه کوي

چې ته را ونه گوري روح به مې ځان څه وويني  
چې تصوير نه وي آيينه چاته خدانه کوي

اخر په زمور زړونه د خدای (ج) حسن په خوب وويني  
دغه مين ماشومان هيڅکله گناه نه کوي

وايي مرگ سخت دی روح له تنه جدا کيږي مگر  
ما د وطن بيلتون ليدلی هيڅ پروانه کوي

۲۸- وری ۱۳۸۴ و اشنگتین دی سی امریکه



# تصویرونه

که

هندارو تصویرونه ساتلای

مور به خپل اووم نیکه هم لېدلی وای

او اوس به ټوډا پوهېدو

چی د دارا او سکندر آیینې څه ډوډا وې

او د جمشید په جام کې څه بنکارېد

یوازي

که هندارو تصویرونه ساتلای

نور به بې روحه تاریخ

داسې بې ژبې او مېژواندی نه وای

مور به آدم ته د حوالو مړی، موسکا پېژنده

او په بېړۍ کې به له نوح سره یوځای گرځېدو

ما به آتن کې له سوکرات څخه پوښتلي وای چې

تر تا دوه نیم زره کلونه وروسته

ولې لا هم په - عدالت - پسې دا ورک بشر همداسې ورک دی؟

اوله موسی نه به مې غوښتي وای چې  
ما هم له ځانه سره طور ته بوځي  
بس که یوازې  
تصویرونه په هندارو کې خوندي پاتې وای  
مور به لیلا ته وای کتلي د مجنون په سترگو  
او په کعبه کې به مو  
د اسماعیل د قربانی نښې له وراهه لیدې  
زه به ورتلم اکاډیموس ته چې په خپله ژبه  
له اپلاتون سره خبرې وکړم  
زماله هغه سره حساب پاتې دی:  
ستا- ایتوپیا- چېرې ده؟  
او انسانان به وژا کیرې لا تر کله دهغې لپاره؟  
ستا د خیالي ډیموکراسی ریښتیا ده چېرې پته؟  
مور خویې اوس هم  
د دروغو د لمبو تر شاتور سیوري وینو  
له ارستو سره مې نه ده جوړه  
ځکه چې لا هم دا خلاقو او ایمان په توپیر نه پوهیږي

خو

که هندارو تصویرونه ساتلای

ما به له خپل نیکه نه غوښتي ووچې

زما مغرور پلار ته وصیت ولیکي:

چی خپل شاعر زوی د ژوندون په لومړۍ ورځ ووژني

بودا لا اوس هم ما په خوب کې ويني

هو! زه پوهیږم چې له ما خپه دی

حکمه زه ژوند ته دهغه په سترگو نه گورمه

ژوند کله ښکلی شي زما دمعشوقې دښکلو سترگو په خیر

خو بیا هم ما ته هیڅ ارزښت نه لري

بودا ویريږي چې خوبونه یې زماله وینورنگ وانه خلي

بودا به نه ویریدای

اوزه به هم ژوندی وای

خو که هندارو کې تصویر پاتې وای

راشه چې زه درته یو راز ووايم

له سلوزرو کلو ډیر تیريږي

هیڅ څوک پرې نه پوهیږي

چې له هندارو څخه ولې تصويرونه تښتي؟  
ماته مې اووم نيکه کيسه وکړله:  
چې په هنداره کې شيطان وکتل  
او بس همدغه شرميدلې دهندارې حافظه ماته کړه  
که درته ووايم خدا به در شي  
که تصويرونه په هندارو کې خوندي پاتې وای  
مور به ځانونه دبیزو له نسله نه گڼلای

۱۳۸۳ لرم ۲۷

په دې شعر کې وزن خوځایه توپیر لري، خو دا د مانيزو برخو د بیلولو لپاره د یوه نوي میتود کارونه ده، نه وزني تېروتنه.

## د افغانستان ورکې خزانې

د دوه زره پینځم کال د اپریل په یوویشتم ما بنام د امریکې په پلازمینه واشنگتن ښار کې د افغانی سفارت او نیشنل جیوگرافیک سنتر په مت د افغان لرغونپوه ښاغلي زمريالي طرزي د هڅو او په ټولیزه توګه د افغانستان د لرغونو آثارو په هکله د یوه فلم پرانیستنه وشوه، چې ((د افغانستان ورکې خزانې)) نومېږي په دې فلم کې د بامیان دسترو بودا ګانو را پرځېدنه و ښوونه شوې خو تر څنګه یې په سیمه کې د درېیم بودا چې په (ویده بودا) مشهور دی، د موندلو لپاره د ښاغلي طرزي هڅې او بریالیتوبونه هم د پام وړ وو. د فلم جوړونکي باور لري چې دا په نړۍ کې تر ټولو ستره مجسمه ده چې اوږدوالی یې د ایفل تر برج هغه هم ډیر دی. ښاغلي طرزي وویل، له ډیرو څېړنو او کیندنو وروسته مود دغه بودا د پښو یوه برخه وموندله، خو کله چې ډاډه شوم هغه دلته دی، نو کار یې ګرته مې وویل چې بیرته خاورې پرې ورواړوي، چې بیا بل وخت په ډاډه او احتیاط سره کیندنې پرې وشي. د فلم بله په زړه پورې برخه د طلا تپې د قیمتي خزانې په هکله وه چې له نیکه مرغه تر اوسه دولسمشرۍ په ماڼۍ کې خوندي ده. د ویده بودا را برسیره کېدنه په نړیواله سطح یوه ستره فرهنگي پېښه ده، وړاندوینه کېږي چې د دغه بودا تاریخي ابهت او اهمیت به د مصر له اهرامونو سره برابر وي، یاد شوي فلم عاطفي جوړښت درلوده چې د لیدو پرمهاله یې پرځینو افغانانو بر سیره بهرنیانو هم خپلې اوښکې تم نه شوې کړای. ماله خپلو اوښکو سره خو کلیمې هم مل کړې چې دلته یې لولۍ:

# ورکه خزانہ

بودا!

ویدہ شہ

د تاریخ ترخروارونو خاورولاندې آرام و غځیږه  
 لا ((اپه گان)) د خپل نیکه څېره د غم د غبار شاته ویني  
 لاشغهار د غشيو خيژي لا گوربت زخمي دی  
 او د ((لوی غر)) د ذهن ځالي له لمبو ډکې دي  
 لا پښتین نه شي اوریدلای ستا د سترې ډ برینی سینی ورک درزونه  
 لا تور شیطان د ((براهې)) گردونه مینځي د ((سیندو)) پراو بو  
 لا هم پر مورې لمرد تور د جا له کوره خيژي  
 لا ستا د دواړو تندیسونو له سو غاړو نه دودونه خيژي

بودا!

ویدہ شہ

په آرام پریوځه

هو دارینتیا ده چی

بخدي کې یې د ((ساک)) د پا چا بنکلي لور برینده کړه  
 طلا غونډی کی یې د سرو زرو له تاج څخه هډو کی تش کړه  
 خوته ویدہ شہ

ته آرام پریوځه!

د بخدینی شهزادگی روح لاله گانو سره په کور پاتې دی  
 لاله سیندو یاله آمو څخه اوښتی نه دی  
 لاخو د ساک د لور د گني کمیس پاولي شرنګیږي  
 او لادستر نورستان ((لام)) په ((الینو)) مین دی

لاهه ددنگو پکتانیو د قمې زرین لاسوندي بریښي  
نوته ویده شه، ته آرام پریوځه!

د بخدیني پیغلي بنایست ته مې سلام دی بودا  
ستا د خوبونو پریشانی ته مې هم پام دی بودا  
زه لاد زرو کلو شاته بخدیني وینمه

چې اووه کنیزې پرې چاپیری دي سینگار یې کوي  
څوک یې باولی، څوک یې والی څوک یې پېزوان سموي  
څوک یې په هسکه سینه رږدي د ((سات دیوا)) زرخپره

بودا بنایست ته یې حیران یم خو ویریزمه پرې  
چې څوک یې نن را نه هډونه له سیندو تیر نه کړي  
یا خویې غله د لاجورد و له آمو تیر نه کړي

زه هم پوهیږم زړه مې رږدي خو ویده شه بودا  
ته د تاریخ تر خروارونو خاورو لاندې پته شه  
چې زه د خپلې بخدیني بنکلي گانې و ساتم  
بودا ویده شه

ته خوبه خبر یې

چې ستا د هډ هډ ماتوونکي څوک وو

تا خو د خپلو تندیسو نو پر خېدā و لېدā

چې له ((ارک هند)) څخه ورها خوا یې دیوان نشه کړā

نوته ویده شه، په آرام پریوځه!

کله چې ماد ارشاک توره بیا په لاس و نیوه

او کانیخکا مې بېرته راوست د باگرام مانی ته

کله چې لمر له پکتیا نا څخه راو خوت او سورییا و خندā

گندهارا ته چې مرغی له پرېښا پوره راغلي

چې آسمایي بیا د (ویشنو) د پلاز بیرغ پورته کړ

او رو هیلو د کوترو سپین خیلو نه په هوا پورته کړā

بیا به (ارجن) له بهار ته راشي  
(کلیو پاترا) به دنیل غاړې څخه راوړي زر مصري آسونه  
(آشیل) به راشي د (زییوس) پیغام به راوړي طلايي بگی کې  
او سکندر به خپل زرین تاج ستا پښو ته کیږدي  
زرتشت به راوړي د بخدي پیغلي ولور کې د کوبا ارغوان  
او دروم پیغلي به گاځونو ته نخیري له لنډیو سره  
اراکوزي زلمي به اچوي د څنو خپې مست اتن ته  
او هیندوگی رانی به ناڅي د خیبر اتن ته  
سمرقندي کوچی به څرخي کاکړی غاړو ته  
او هیندو کڅ به له پامیر سره پیالی کړنگوي  
بیا به نو تا را وینو و له اوږده خوبه بودا  
بیا به دې باسو د تیارو له تور آشوبه بودا.

د دوه زره پینځم کال د اپریل یوویشتمه  
واشنگتن ښار - امریکا



# اپه گان: د افغان لرغونې بڼه

اپه گان: د افغان لرغونې بڼه

گوربت: په میدان وردگ کې دیوه غره لرغونی نوم دی

لوی غر: د لوگر لرغونی نوم

سیندو: نننی اباسیند، یونانیانو اندوس باله

بخدي: د بلخ زور نوم

ساک: ساکیان د افغانانو هغه لرغونی پښت و، چې سلگونه کاله یې پر هېواد واکمني درلوده.

طلا غونډی: طلا تپه چې زرگونه لرغوني زرین آثار ورڅخه موندل شوي.

بخدینی: بلخي شهزادگی

لام: د نورستان په افسانو کې هغه پهلوان دی چې په

شهزادگی الینومین و.

الینو (الینا): د نورستاني افسانو اتله، د لام معشوقه او د افسانوي ښکلا خاونده، د

الینگار (الینگر) اوسنی نوم هم له همدې څخه اخیستل شوی او مانا یې د الینا مېنه یا

کور دی

سات دیوا: دیوا په سانسکریت کې ځواکمن واکمن ته وایي چې د اوستایي دورې ارباب

الانواع به یې په دې القابونومل، سات دیواد ساتونکي ځواکمن په ماناده، چې زرینې

مجسمې به یې د شاهي کورنۍ له مریو سره خښولې چې گواکې د هغو ساتنه وکړي.

ارک هند: د اټک زور نوم.

ارشاک: آریایي اتل

کانیخکا: کانیشکا نامتو افغاني واکمن

کوبا: د کابل زور نوم

پرېنا پوره: د پېښور زور نوم

آسمایي: په کابل کې ددغه غره نوم له دوو ریښو (آسه) یانې نیکمرغي او (مایي) یانې مورخڅه جوړ شوی چې مانا یې د نیکمرغي مورده.  
ویشنو: له هندي اریاب انواعو څخه  
ارجن: هندي اتل، د مهابهارت په اتم پرې (فصل) کې یې له خپل تربور کړن سره د جگړو کیسه راغلي.  
کلیو پاترا: نامتو مصری ملکه (شاه مېرمن)  
زیبوس: د یوناني اساطیرو نامتو څېره  
گاخونه: گاتھونه یا گیتونه زاړه آریایي سرودونه چې د هېواد د لرغوني فرهنګ ویاړمنه برخه ده.  
اراکوزې (اوسنی کند هار) پکتیا نا (اوسنی پکتیا) گندهارا (اوسنی ننگرهار): د لرغوني افغاني مدنیت درې مهم منځي (مرکزونه).  
هیندوکش: هیندوکش اوسنی هندوکش.

# مکتب

د برکلي صايب زاده يم

يو مې آس يوه شپې،  
قصيده مې پخه کړې  
گرځومه کوزړې،  
ځوان مرید د څرخي پيريم  
رنگ دې ورک شي کوډې نه کړم  
کوډې با سم  
بند بختونه خلا صومه  
دمينو زرو ريبا ريم  
شکرانه مې يا ممیز دي يا توتان دي يا مری،  
څوک د سما ډ راته خامک کړي  
څوک راجوره کړي خولی.

د برکلي صايب زاده يم

يو مې آس يوه شپې،  
نجونې گردې رانه تاو وي  
تاويزونه رانه غواړي  
ملا تل راته په قاروي  
سل کوپرونه راته وايي  
خو پروا يې ډيره نه کړم

خدايزده ولي  
 دکوز کلي په زلميو باندي گران يم  
 ما ته راز ددوی مالوم دی  
 یو دخان په لور مین دی  
 بل لېدلي د ملا صایب لمسی

د بر کلي صایب زاده يم

یو مې آس یوه شپې  
 د شنې توت ډډې ته ناست يم  
 شنې و بنځو ته تاويز کړم  
 ما شومان له خپله خلاص شي  
 ورته دم چې زه ممیز کړم  
 د برات دمياشتې سردی  
 نن اوله پنجشنبه ده  
 یوه پیغله راته ناسته  
 زبسته ډېره بنایسته ده  
 وایي داسې تاويز را کړه  
 چې مې پلار لږ بسلمان شي  
 میرات مړی ولور کم کړي  
 خوږ جانان مې مساپردی  
 په دوې کې مزدوري کړي  
 \* \* \*

نیمه شپه چې شي رابره  
 په سندر و باندي سر شم  
 تودا ماران مې په هوده دي

غروم ورته شپیلی

د برکلي صایب زاده یم

یو مې آس یوه شری  
ژرنده گری مې بنه یار دی  
ډیری شپې سره یو خای یو  
ظالم بنه مست ربایي دی  
دخوانی سندرې وایو  
شپه چې بنه ډېره پخه شي  
بیا نوبله کړو دوهی

د برکلي صایب زاده یم

یو مې آس یوه شری  
ژرنده گری چې نن راغی  
په خندا یې راته وویل:  
صایب زاده کیسې ته غورځه  
نن اوږه مې دخان یووړه  
کور یې ډک له مېلمنو و  
خوک له بناره و وراغلي  
په انگریې شور ماشور و  
یوه بنکلي مېلمنه وه  
په بنایست وه بنا پیری  
کلیوالو غوندي نه وه  
بنکاریدله مکتبی  
شرمېدله پت یې وویل:  
صایب زاده یار ته دې وایه

پير خانې ته دې سلام دی  
يو تا ويز خوراته وکړه  
چې جانان ته شم منظوره  
شکرانه به پوره درکړم  
خدای دې مکړه ادې بوره  
مکتبې راته داوويل  
بيا يې راکړدا کاغذ  
ژرنده گړي توبې وکړې  
ويل يې وړانه زمانه شوه  
مکتبې نه وه بلا وه  
په خدا بېرته ستنه شوه  
په کاغذ کې وولیکلي:  
(په سندرو يم مينه  
د نغمو يم ليونۍ  
په يو چا مې زړه بايللی  
غږوي بنکلي شپيلۍ  
يو تا ويز ورباندې وکړه  
چې ماگل کړي د پگړۍ

د برکلي صايب زاده دی

۱۳۸۳\۱۱\۴

متحده ايالات-مريلند

يو يې آس يوه شړۍ))

# افغانان

اوږدې لمنې  
گونځې پايڅې  
د پوندو چاودې له پوتيو ډکې  
او دخپليو په ميخ ژوبلې تلې  
د اوږد تاريخ کوڅو کې ځي او راځي  
سبا د لوی او ډبرين ديوا  $\bar{a}$  تر شاپته ده  
نن د يوې مړې ډوډۍ لپاره لاس تنها کې  
پرون په وينو سره په اوښکو لمده  
يو ځل په چپ ولاړ  $\bar{a}$  په نبي لاس راغلل  
د بناړ په لويې څلور لارې کې په چينغو سر شو  $\bar{a}$   
بل ځل له تورو سره راغلل  
خپل بچي يې له چپه حلا  $\bar{a}$  کړ  $\bar{a}$   
اوږدې چينې  
گل سيب د سما  $\bar{a}$  تر ملا  
قرصې رخچينې پر سر  
لينگي د شولو په پتيو کې خوړين  
ملا خيشاوه کې کړو په  
يو ځل د بيل لاستی په لاس کې بيا قبضه د توپک  
يا لاس پر تپ ايښی يا گوته پر ماشه نښتې  
يو ځل په ډيره گنهکار بل ځل د سر په وينستو  
يو ځل ملا پسې ولاړ بل ځل په تينسته ترې خلاص  
نيم په تقدیر مين او نيم يې په پريانو اخته  
نيم يې په تمه د جنت او په دنيا باندې يې لارې تو کړې

خه په مایو پسي روان  
خه یې د مارکس د کتابونو چینجی  
خه د سید قطب د تاویزونو غاړه کی په غاړه  
خه اسامه سره په سوږو کې پټ  
خپرې گریوان  
ډډی لمن  
وā وā لونگی په غاړه  
د ارابو له رېره جوړې مچنې په پښو  
د اوبن وندنی پر اوږه مخ په ختیخ دي روان  
باریې اپیم دي یا د بنگو میده شوې پټی  
خه په (پریتی) مین او خه یې د ((تام کروز)) لیوني  
نیم یې له ډېره تکبره زړې مور ته انگریزي غږیږي  
خه یې لا اوس هم د مکتب په سوځولو تکبیرونه وایي  
اوږده ټیکري  
زړې پښې  
گلاباتون په پایخو  
په سړیې شکور دی په مړوند کې بنگري  
خي لاروان دي خدای (ج) خبر په کومه  
خه یې به بدو کې ورکړې دکنیزو په شان ژوند تیروي  
خوک په میړه باندي سگریټ بل کړي  
د بنځو د حقوقو کتابونه لولي  
ډیمو کراسي لکه یوزوږډ اینسور  
دوړې یې خیژي را روان دی خوک یې نه پیژني  
دوی ورته و خاندي او وویریري  
چې دا عجیب ځناور  
په دې هېواد کې هم هگی کړي هم بچي اچوي



# گیله

پرون ناروغ ومه نا مردې تاونه پوښتلم  
تا ویلې آخ!

خدای دې ما مړه کړي

زه خبره نه وم

زه دې په سترگو کې د دروغو نښې نښې پیژنم  
که ته خبره نه وي

پرون زیارت کې ډیوه چابله کړه  
بیگاه تر نیمې شپې په پته دعا چا کوله  
سهار پلو کې او بنکې چا غوته کړې  
ما به خدای څنگه جوړ کړي؟  
د دروغجنو دعا نه قبلیري.

15 لیندی، 1384

د پښتو ژبې پياوړې شاعر رحمت شاه سايل په دې ورستيو کې د کابل په نامه يو آزاد شعر خپور کړی دی، چې د دغه افغان شاعر د مينې او احساس يوه خوږه ترجمانی ده. زما د زلمیتوب د خوښې دغه شاعر ته، دا خو کړنې د نوموړي د همدغه شعر، لپاره ډالۍ دي.

## سايله ستا هغه د خپال کابل

تالا کابل ليدلی نه دی، تا کابل ونه ليد  
سايله دا د افسانو ښار افسانه وگڼه  
په تاريخونو کې يې ورکه شان کيسه وگڼه  
دلته د وينو آيينه کې چې لمر سور ښکاريده  
زما او ستا د ملت تپ چې لانا سور ښکاريده  
هغه وخت موږه ستا غزلې لوستې  
ستا په سندرو به مو خپل د مينې ليک پيل کړ  
ستا په نظمونو به مو يو بل ته لاسونه ورکړه  
سايله هغه وخت موږ ستا د عاتو لار څارله  
چې گوندي دا وليکې:  
(مادرته ټوټه عمر د خوبونو ښار ويلې دي  
کله مې پېرزوشي په بمبونو کابل جانه))  
خو ستا د عالا پوره شوې نه وه  
چې ستا د مستو ليوونو خوبونو  
د ښاپېريو ښار بمونو رنګ کړ  
تالا کابل ليدلی نه دی، تا کابل ونه ليد

سایله ستا هغه غزلې او زما سندرې  
نورې په ورک تاریخ کې ورکې شولې  
نور څوک دالرو بریوځای نه گڼي  
نور ستا اجمل زما لایق نه شته دي  
د پاچا خان ارمان او بو وړی دی  
د ((یو پښتون)) د غږ ضمیر را څخه  
د کله دارو رنگینو وړی دی  
سایله ته لا په روټۍ پسې او زه یمه په نان پسې ورک  
یوهم په خپل کور کې ډوډۍ نه لرو  
د اشغری پیغلي له ډېره نازه  
ماته په کور کې مساپروایي  
چې خرڅادر په پېښور کې گرځم  
راته زلمي لا مهاجروایي  
سایله زه او ته د ورک تاریخ تکرار ته سوځو  
سایله زه او ته تکرار یو د یعقوب او یوسف  
سایله زه او ته تکرار یو د مریمې او عیسی د فراق  
بس دغه ښار دې په خوبونو کې ودان وساته  
دا دایروځلی په خیال کې خپل مکان وساته.

مرغومی ۱۳۸۴ لمریز  
کابل

# سفر

ته لکه د خوږ شگو کې سپینه اور نه چینه  
زه لکه د غره د کمره خواته راوتلی گل  
ته چې په ملا ماته شې نغمه د شر شرې راوړې  
زه لکه د دنگ کوچي پگړۍ کې یو تومبلی گل

ته لکه د سپینې شیدو پۍ پانه کې سره نښه  
زه لکه سهار کې د بیباکه نسیم بڼکلی موج  
ته لکه د سیند په غاړه جوړه د ماشوم مانی  
زه لکه تر تانا رسیدلی بپرته تللی موج

ته کله دروغجنه شې ماشوم درغونه ووايي  
زه دې اننگو کې د یو پټ شرم گل ووينم  
کله چې بانه جوړه کړې لویه کیسه پیل کړې  
دروغو کې دې هم څه خوندور تخیل ووينم

ته لکه د سپین قرآن د کورنو جنتي وږمه  
زه لکه د عرش له منارونه د اذان آهنگ  
هله په جنت کې یوه سیمه پښتنه هم شته  
ما او تاراوړي له هغه حایه د عشق لونگ

خدای خبر چي مور به دې دنيا ته څه او څه بنکارو  
څه خبر چي مور به په کوثر د عشق پریو للي یو  
زرځلي د مینې شهیدان شول ه دنیا ولاړو  
بیالکه آدم او حوا ځمکې ته راغلي یو

دواړه ماشومان یو دواړه بنکلي یو سپیڅلي یو  
دواړه د جنت له پاکې ځمکې نه راغلي یو  
کله سره لوبې کړو او کله سره جنگ وکړو  
کله بیا د میندو پر زنگون باندي خوب وړي یو

دا خلک ژرلی نه شي سترگې یې خیرني دي  
مور لکه رها د ایمان سترگو باندي نه بنکارو  
زه او ته د او بنکو په زم زم د زړه کعبه مینځو  
بس د خدای دوستانو او ولیانو ته رانه بنکارو

ای لیونی مه ژاړه دا ځمکه خو په وینو ده  
او بنکو ته دې پاکه د جنت خاوره له کومه کړم  
څه چې په آسمان کې دې له او بنکو ستوري و تراشم  
وریځې به زانگو کړمه او تا به یې ماشومه کړم

مه ژاره راءه چي په چينه كې دې مخ و مينخم  
ژوند همدومره بس دى چي اوبو كې زه او ته بنكارو  
واړه عاشقان به موربه و خبني او نشه به شي  
موربه د مينو په خوبونو كې ويده بنكارو

خه چي د گل خانگه كې يورنگ شو بل وړمه د گل  
بنكلي عاشقان به مويو بل ته په سوغات وركړي  
راشي ملكه چي د مچيو په موربو وگرځي  
ولاړه شي ترخو خلكو ته هم په مينه شات وركړي

خه چي له باران سره پور دوه مينو وورو  
ياد سپيني غاړې ياد تورو خنورنگ واخلو  
خه چي د بوسې د جل وهلو تنده ماته كړو  
پس له ډيره وخته د خوړو شونډو قلنگ واخلو

خه چي دواړه ورك شو له دې دومره ډېرو سترگونه  
ټوله په تاريخ كې تيته شوې مينه ټوله كړو  
رايې وړو په دومره ډبرينو زړو يې وويشو  
دا تياره دنيا چي زه او ته رنپه سوله كړو

راشه ما سفر ته ملا ترلې ده روان يم  
بس يوازې لاس راكړه او سترگې دواړه پټې كړه  
زه به دې په شونډو له بوسې نه بسم الله وكرم  
ته د اقتدا په نيت له مانه تاوې مټې كړه

25 ليندۍ 1384 كابل

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**